

Crna Gora
Ministarstvo turizma, ekologije,
održivog razvoja i razvoja sjevera

Adresa: IV proleterske brigade broj 19
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 446 314
tel: +382 20 446 227

P R E D L O G

Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za ispunjavanje završnih mjerila u Poglavlju 27 – Životna sredina i klimatske promjene

za izvještajni period
mart - avgust 2023.

Podgorica, oktobar 2023.

Sadržaj

1. UVOD	3
2. PREGLED REALIZACIJE OBAVEZA PO ZAVRŠNIM MJERILIMA	10
2.1. HORIZONTALNO ZAKONODAVSTVO	10
2.2. KVALITET VAZDUHA	16
2.3. UPRAVLJANJE OTPADOM	24
2.4. KVALITET VODA	34
2.5. ZAŠTITA PRIRODE	40
2.6. INDUSTRIJSKO ZAGAĐENJE	62
2.7. HEMIKALIJE	78
2.8. BUKA	88
2.9. CIVILNA ZAŠTITA	91
2.10 KLIMATSKE PROMJENE	93
3. PREPORUKE ZA UNAPREĐENJE SPROVOĐENJA AKCIONOG PLANA ZA ISPUNJAVANJE ZAVRŠNIH MJERILA	96

1. UVOD

Početno mjerilo za otvaranje Poglavlja 27 – Životna sredina i klimatske promjene, ispunjeno je 28. jula 2016. godine, donošenjem *Nacionalne strategije za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena s Akcionim planom za period 2016-2020.* (u daljem tekstu: Strategija s AP) od strane Vlade Crne Gore.

Strategijom s AP bila je planirana realizacija 348 obaveza u 10 podoblasti koje obuhvata Poglavlje 27 i to: Horizontalno zakonodavstvo, Kvalitet vazduha, Upravljanje otpadom, Kvalitet voda, Zaštita prirode, Industrijsko zagađenje, Hemikalije, Buka, Civilna zaštita i Klimatske promjene.

O implementaciji Strategije s AP redovno je izvještavano ka Vladi i Evropskoj komisiji, na kvartalnom a kasnije na polugodišnjem nivou. U novembru 2020. godine usvojen je *Završni izvještaj o realizaciji Nacionalne strategije za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena s Akcionim planom za period 2016-2020.*, shodno kojem je od planiranih 348 realizovano 226 obaveza, odnosno stepen realizacije je 80,35%.

U decembru 2018. godine na Međuvladinoj konferenciji u Briselu otvoreno je Poglavlje 27, nakon čega je Crna Gora dobila Zajedničku poziciju Evropske komisije sa osam završnih mjerila za njegovo zatvaranje. Zajedničkom pozicijom EU za Poglavlje 27 definisano je sljedećih **osam završnih mjerila** koje je Crna Gora u obavezi da ispuni kako bi dostigla internu spremnost za zatvaranje poglavlja u narednom periodu, i to:

1. Crna Gora nastavlja da se usklađuje sa **horizontalnim direktivama** i pokazuje da će u potpunosti biti spremna osigurati njihovo djelotvorno sprovođenje i primjenu na dan pristupanja;
2. Što se tiče **kvaliteta vazduha**, Crna Gora se u potpunosti usklađuje sa revidovanom Direktivom o smanjenju nacionalnih emisija određenih atmosferskih zagađujućih materija (Direktiva NEC 2016/2284/EU). Crna Gora predstavlja analizu troškovno efikasne strategije kontrole emisija za 2020. i 2030, koja će poslužiti kao osnova za konačni sporazum između EU i Crne Gore o njenim obavezama smanjenja prema NEC direktivi. Crna Gora godišnje izvještava o svojim emisijama u skladu sa Direktivom i Konvencijom o prekograničnom zagađenju vazduha na velikim udaljenostima i razvija nacionalni program za kontrolu zagađenosti vazduha. Osim toga, Crna Gora unapređuje pripremu za implementaciju pravne tekovine EU u ovoj oblasti redovnim preduzimanjem mjera za smanjenje zagađenja vazduha u Crnoj Gori, posebno u područjima gdje su prekoračene granične vrijednosti EU za kvalitet vazduha, te razvijanjem ili ažuriranjem planova za kvalitet vazduha, kako je predviđeno Direktivom o kvalitetu vazduha i čistijem vazduhu u Evropi (Direktiva 2008/50/EC).
3. Crna Gora odlučuje o svom sistemu **upravljanja otpadom** i posvećuje adekvatna sredstva za investicije u infrastrukturu, u skladu sa relevantnim propisima EU, uključujući hijerarhiju otpada. Crna Gora uspostavlja programe prevencije otpada, priprema planove upravljanja otpadom (WMP) i usvaja mjere za odvojeno sakupljanje otpada za papir, metal, plastiku i staklo.
4. Crna Gora ostvaruje značajan napredak u pogledu usklađivanja sa pravnom tekovinom u sektoru **voda**, uključujući zakonodavstvo o vodi za piće i Direktivu 2008/56/EC kojom se uspostavlja okvir za djelovanje Zajednice u oblasti politike zaštite morske sredine. Crna Gora imenuje nadležne organe za vodu za piće i razvija planove upravljanja rječnim slivovima za svaki riječni sliv, koji se u potpunosti nalazi na njenoj teritoriji, uključujući dijelove međunarodnih područja rječnog sliva koji pripadaju njenoj teritoriji.

5. U oblasti **zaštite prirode**, Crna Gora dostavlja Komisiji Liste predloženih lokacija Natura 2000, koja u dovoljnoj mjeri pokrivaju tipove staništa i vrste u skladu sa zahtjevima Direktive o pticama i Direktive o staništima. Crna Gora pokazuje sposobnost upravljanja mrežom Natura 2000, uključujući davanje odgovarajućeg statusa zaštite Ulcinjskoj solani i efikasno sprovođenje neophodnih mjera očuvanja koje dovode do poboljšanja statusa njene zaštite.
6. Crna Gora nastavlja usklađivanje sa pravnom tekovinom EU u sektoru: **hemikalija, buke i civilne zaštite**, i pokazuje da će u potpunosti biti spremna osigurati primjenu i sprovođenje zahtjeva EU danom pristupanja.
7. Što se tiče **klimatskih promjena**, Crna Gora nastavlja svoje usklađivanje sa pravnom tekovinom EU, posebno usvajanjem zakona o funkcionisanju Evropskog sistema trgovanja emisijama (EU ETS), u skladu sa EU ETS Direktivom 2003/87/EZ i njenim uzastopnim amandmanima. Crna Gora se dalje usklađuje sa relevantnim podzakonskim aktima o monitoringu i izvještavanju, akreditaciji i verifikaciji, registru Unije, besplatnoj dodjeli i aukciji. Crna Gora osigurava da postoji odgovarajući okvir za implementaciju EU ETS-a u cijelosti u pogledu praćenja, izvještavanja i provjere emisija gasova s efektom staklene bašte.
8. Crna Gora, u skladu sa Akcionim planom za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU o životnoj sredini i klimatskim promjenama, značajno **povećava kapacitete upravnih tijela na svim nivoima**, uključujući inspekcijske službe, dodatno poboljšava koordinaciju rada i pokazuje da su sve odgovarajuće administrativne strukture i adekvatne obuke realizovane dovoljno ranije prije pristupanja kako bi se omogućila implementacija i sprovođenje pravne tekovine u svim sektorima ovog poglavlja.

U martu 2019. godine Radna grupa za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na Pregovaračko poglavlje 27 - Životna sredina otpočela je izradu Akcionog plana za ispunjavanje završnih mjerila za Poglavlje 27.

Vlada Crne Gore je 18. februara 2021. godine donijela **Akcioni plan za ispunjavanje završnih mjerila u Poglavlju 27 - Životna sredina i klimatske promjene** (Akcioni plan), koji predstavlja krovni strateški dokument za oblast životne sredine i klimatskih promjena, i istim je predviđeno polugodišnje izvještavanje ka Vladi i Evropskoj komisiji.

Akcioni plan definiše jasne korake u pogledu:

- aktivnosti koje je potrebno preduzeti kako bi se realizovale obaveze definisane završnim mjerilima, odnosno tekstom Zajedničke pozicije EU za Poglavlje 27;
- načina realizacije definisanih aktivnosti;
- nadležnih institucija koje su odgovorne za realizaciju definisanih obaveza;
- roka do kojeg je potrebno realizovati aktivnosti, i
- izvora finansiranja sa procjenom potrebnih sredstava za realizaciju definisanih aktivnosti (gdje je to bilo moguće precizno identifikovati).

Akcioni plan definiše ukupno 251 obaveza, koje su podijeljene na sljedeći način:

- horizontalno zakonodavstvo: 17,
- kvalitet vazduha: 19,
- upravljanje otpadom: 37,
- kvalitet voda: 33,
- zaštita prirode 71: (od čega 19 u okviru AP za upravljanje Ulcinjskom Solanom),
- industrijsko zagađenje: 15,
- hemikalije: 27,
- buka: 12,
- civilna zaštita: 9 i
- klimatske promjene 11.

Prvi polugodišnji Izvještaj o realizaciji Akcionog plana usvojen je na sjednici Vlade od 28. oktobra 2021. godine, i shodno istom stepen realizacije obaveza (mjera¹) za izvještajni period februar-jul 2021. iznosio je 82,1% (od 112 planiranih mjera, realizovane su 92).

Drugi polugodišnji Izvještaj o realizaciji Akcionog plana usvojen je na sjednici Vlade od 8. aprila 2022. godine, stepen realizacije za izvještajni period avgust 2021- februar 2022. godine iznosio je 63,64% (od 121 planirane mjere, realizovano je 77).

Treći polugodišnji Izvještaj o realizaciji Akcionog plana usvojen je na sjednici Vlade od 30. novembra 2022. godine, stepen realizacije za izvještajni period mart - avgust 2022. godine iznosio je 24,56% (od 57 planirane mjere, realizovano je 14).

Četvrti polugodišnji Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za ispunjavanje završnih mjerila u Poglavlju 27 – Životna sredina i klimatske promjene, obuhvata period septembar 2022 – februar 2023, usvojen je na sjednici Vlade 08. juna 2023. U navedenom periodu stepen realizacije je 38,23%.

Peti polugodišnji Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za ispunjavanje završnih mjerila u Poglavlju 27 – Životna sredina i klimatske promjene, obuhvata period mart – avgust 2023. godine. U cilju što preciznijeg izvještavanja o učinku u navedenom izvještaju uvodi se status **djelimično realizovane aktivnosti**. Takođe, izdvojene su **aktivnosti (mjere) sa rokom dospjelo za realizaciju i aktivnosti (mjere) sa rokom kontinuirano**, pri čemu se stepenom realizacije odvojeno procentualno predstavljaju. Napominjemo da će se aktivnosti sa rokom kontinuirano i dalje pratiti u svakom narednom izvještaju.

¹ Imajući u vidu strukturu Akcionog plana, odnosno podjelu obaveza na mjere, ovim, kao i svakim sljedećim, Izvještajem praćena je realizacija mjera, i na osnovu njih je rađena statistika, u cilju preciznijeg sagledavanja stanja.

Informacija o statusu indikatora uspjeha (napredak u postizanju strateških i operativnih ciljeva) i postignutim rezultatima

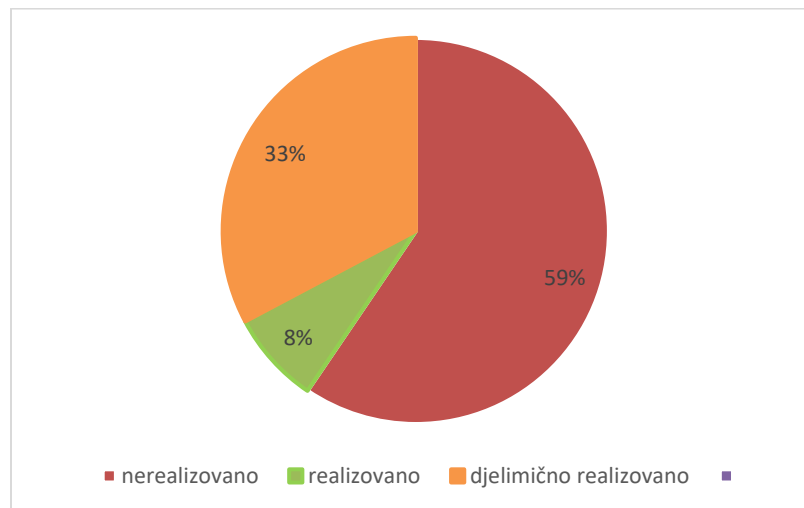
Akcioni plan za ispunjavanje završnih mjerila rađen je sa ciljem definisanja preciznih koraka u procesu dostizanja potpune spremnosti za ulazak u EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena. Operativni podciljevi dokumenta su usklađivanje nacionalnog zakonodavstva u svih 10 podoblasti Poglavlja 27 sa pravnom tekovinom EU i obezbjeđivanje njegove implementacije.

Kako je tokom implementacije Početnog mjerila za Poglavlje 27 donešen veliki broj strateških dokumenata, i značajan dio EU *acquis*-a transponovan u nacionalno zakonodavstvo, obaveze iz Akcionog plana za ispunjavanje završnih mjerila u najvećoj mjeri se odnose na implementaciju donešenih strateških dokumenata i primjenu pravnih akata.

U izvještajnom periodu planirana je realizacija **116 mjera sa rokom dospjelo za realizaciju**, od kojih je **realizovano 9 mjera** (stepen realizacije **8%**) i **38 mjera koje su djelimično realizovane** (stepen djelimično realizovanih mjera je **33%**).

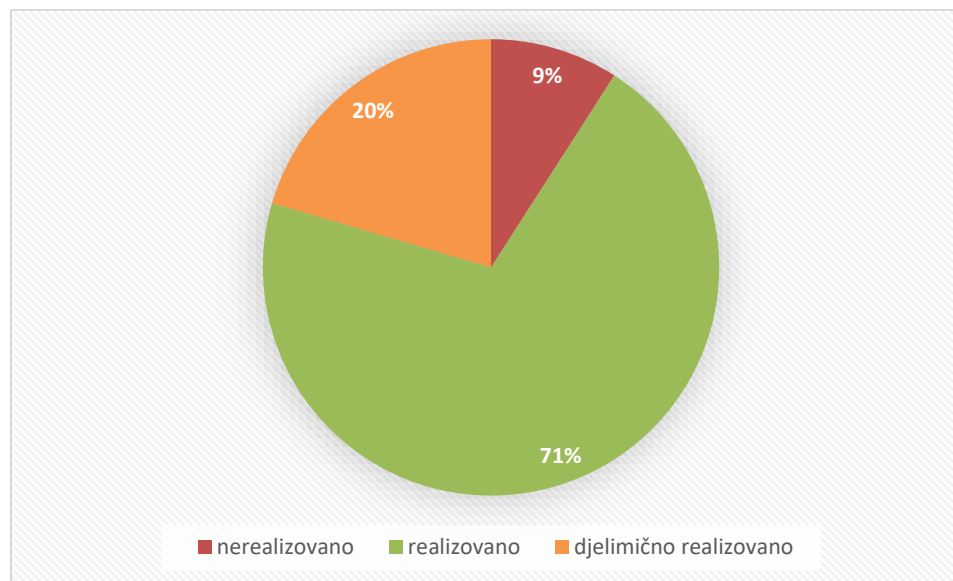
U izvještajnom periodu planirane su **44 mjere sa rokom kontinuirano**, od kojih je **31 realizovana** (stepen realizacije **71%**) i **9 mjera koje su djelimično realizovane** (stepen djelimično realizovanih mjera je **20%**).

Grafički prikaz realizacije mjera sa rokom **dospjelo za realizaciju** dat je na *Grafiku 1.* u nastavku.

Grafiku 1.

Grafički prikaz realizacije mjera sa rokom **kontinuirano** dat je na *Grafiku 2.* u nastavku.

Grafik 2

U oblasti Horizontalno zakonodavstvo planirane su obuke po direktivama na državnom i lokalnom nivou, pripremljene su TAIEX aplikacije. Kada je u pitanju INSPIRE direktiva u toku su aktivnosti na uspostavljanju Geoportala.

Kada je u pitanju Kvalitet vazduha potrebno je donijeti Strategiju upravljanja kvalitetom vazduha (2024-2029), planirana za IV kvartal 2024. a koja se ne može donijeti prije Nacionalnog energetskeg i klimatskog plana (NECP).

U oblasti Upravljanje otpadom, Zakon o upravljanju otpadom je dobio pozitivno mišljenje od strane Evropske komisije, nakon donošenja Zakona planirana je implementacija niza projekata kojim će se prije svega riješiti problem crnih ekoloških tačaka. Izrađen je Nacrt državnog plana upravljanje otpadom u Crnoj Gori za period 2023 – 2028, završena je i javna rasprava.

Što se tiče oblasti Zaštite prirode, pomaci u aktivnostima na finalizaciji procesa osnivanja upravljačkog tijela za Park prirode Ulcinjska solana su evidentni. Očekuje se da će pripremljena Odluka o formiranju upravljačke strukture biti brzo usvojena. Kada je u pitanju Zakon o zaštiti prirode, sprovedena je javna rasprava, izvještaj sa iste je završen i on potvrđuje da je značajan broj komentara zainteresovane stručne i opšte javnosti u potpunosti ili djelimično usvojen. Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma u aprilu 2023. godine je donijelo Plan upravljanja za zaštićeno morsko područje Parkove prirode: „Katič“ i Stari Ulcinj“.

Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o šumama je izrađen, trenutno se prikupljaju mišljenja nadležnih institucija nakon čega će se dostaviti na mišljenje Evropskoj komisiji. Takođe treba napomenuti, da je Nacrt strategije razvoja šumarstva izrađen, i nakon javne rasprave slijedi usvajanje dokumenta od strane Vlade Crne Gore.

Kada je riječ o podoblasti Hemikalije, Vlada Crne Gore je 3. avgusta 2023. godine usvojila Nacionalnu strategiju upravljanja hemikalijma 2024 -2026 kojom su preuzete obaveze iz Zelene agende za Zeleni Balkan.

Posebno bi trebalo naglasiti da je Vlada na sjednici od 23. decembra 2021. godine usvojila **Finansijsku procjenu Akcionog plana za ispunjavanje završnih mjerila u Poglavlju 27**, kroz koju je finansijski aspekt Akcionog plana detaljno obrađen. Shodno navedenom, **predmetni Izvještaj se nije bavio finansiskom stranom obaveza iz Poglavlja 27, već praćenjem nivoa implementacije planiranih obaveza**. Predmetni Izvještaj će poslužiti kao osnova za pripremu Izvještaja kojim će se sagledati finansijska ulaganja vezano za realizovane obaveze Akcionog plana za ispunjavanje završnih mjerila u Poglavlju 27- Životna sredina i klimatsle promjene.

SKRAĆENICE:

AZPŽS	Agencija za zaštitu životne sredine	MUP	Ministarstvo unutrašnjih poslova
CETI	Centar za ekotoksikološka ispitivanja	MZ	Ministarstvo zdravlja
DEU	Delegacija Evropske unije	PCB	Polihlorovani bifenili
EBRD	Evropska banka za obnovu i razvoj	PM	Prirodnjački muzej
EPPA	Projekat „Program za pridruživanje EU za životnu sredinu“	PMF	Prirodno-matematički fakultet
IBM	Institut za biologiju mora	SB	Svjetska banka
IJZCG	Institut za javno zdravlje Crne Gore	SZO	Svjetska zdravstvena organizacija
IPA	Instrument za pretpristupnu pomoć	UBHVF	Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove
JLS	Jedinice lokalne samouprave	UC	Uprava carina
JPMD	Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom	UCG	Univerzitet Crne Gore
JPNP	Javno preduzeće Nacionalni parkovi Crne Gore	UIP	Uprava za inspekcijske poslove
MEP	Ministarstvo evropskih poslova	UNDP	Program Ujedinjenih nacija za razvoj
MF	Ministarstvo finansija	UP	Uprava policije
MJU	Ministarstvo javne uprave	UPS	Uprava pomorske sigurnosti
MKM	Ministarstvo kulture i medija		
MP	Ministarstvo pravde	UzV	Uprava za vode
MEPPU	Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma	UŠ	Uprava za šume
MERT	Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma	ZHMS	Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju
MPŠV	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	WBIF	Zapadnobalkanski investicioni okvir
MKI	Ministarstvo kapitalnih investicija		

2. PREGLED REALIZACIJE OBAVEZA PO ZAVRŠNIM MJERILIMA

2.1. HORIZONTALNO ZAKONODAVSTVO

U okviru završnog mjerila koje se odnosi na podoblast Horizontalno zakonodavstvo, u izvještajnom periodu planirana je realizacija **7 aktivnosti**, koje obuhvataju **17 mjera (12 mjera dospelih za realizaciju i 5 mjera sa rokom kontinuirano)**. Od mjera dospelih za realizaciju **25% je djelimično realizovano**, ostale mjere su nerealizovane.

Od mjera sa rokom realizacije kontinuirano, **stepen realizacije je 40 %, dok je 60% djelimično realizovano**.

Završno mjerilo 1	Crna Gora nastavlja da se usklađuje s horizontalnim direktivama i pokazuje da će biti u potpunosti spremna da osigura njihovu efektivnu primjenu i sprovođenje na dan pristupanja.						
I) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za P27	EU prima k znanju rad koji je Crna Gora obavila na daljem usklađivanju svog zakonodavstva s pravnom tekovinom u ovom sektoru, uključujući s direktivama koje se odnose na procjenu uticaja na životnu sredinu i stratešku procjenu uticaja (2011/92/EU izmijenjena Direktivom 2014/52/EU i Direktiva 2001/42/EZ) i Direktiva 2007/2/EZ INSPIRE						
Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza	Način realizacije	Nadležna institucija	Rok	Status	Novi rok i obrazloženje/Preporuka	Indikatori	Finansije i izvori finansiranja
1.1. Jačanje kapaciteta na državnom i lokalnom nivou za primjenu EIA i SEA	Službenici zaduženi za primjenu SEA i EIA, kao i svi relevantni akteri, biće kontinuirano obučavani	MEPPU AZPŽS	Kontinuirano	Djelimično realizovano	Sastanci se održavaju po potrebi, a čeka se odobrenje TAIEX aplikacije. Iako nisu održane radionice koje bi okupile na jednom mjestu veliki broj	Broj obučanih službenika na državnom i lokalnom nivou, nosilaca izrade SEA izvještaja i EIA elaborata, inspekcije, NVO sektora	€7.000 na godišnjem nivou iz budžeta MEPPU i drugih izvora
	Organizacija 4 radionice godišnje za izgradnju kadrova					Broj održanih radionica tokom godine	

	Kroz različite modele saradnje tražiće se način za angažovanje eksperata				učesnika, do sada su održavani sastanci sa službenicima Agencije u cilju jačanja kapaciteta za implementaciju. Djelimično realizovano za državni nivo	Broj angažovanih eksperata	
1.2 Kreirati kontrolni mehanizam za provjeru ocjene kvaliteta odluke koju donosi Komisija za procjenu uticaja na životnu sredinu, odnosno nadležni organi	Razmotriti primjere dobre prakse i modele u zemljama članicama EU	MEPPU	2021.	Djelimično realizovano	U planu je da se organizuje studijska posjeta u neku od država članica, kako bi se našao najbolji model dodatne provjere kvaliteta odluke.	Definisan dodatni model za provjeru ocjene kvaliteta odluke koju donosi Komisija za procjenu uticaja na životnu sredinu, tj. nadležni organi, u skladu s najboljom praksom EU	Nisu potrebna finansijska sredstva
	Definisati adekvatan model provjere ocjene kvaliteta odluke koju donosi Komisija za procjenu uticaja na životnu sredinu, odnosno nadležni organi					Broj izjavljenih žalbi	

	Izrada Izvještaja na polugodišnjim nivou koji će sadržati statističke podatke vezano za broj izjavljenih/usvojenih žalbi		Od 2022. na polugodišnjem nivou	Realizovano za izvještajni period	Kada se podaci dostavljaju Evropskoj komisiji, sastavni dio statističkih podataka se svakako odnosi na broj žalbi, to smo već dostavljali.	Broj postupaka vraćenih na ponovno odlučivanje	
II) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za P27	EU prima k znanju rad koji je Crna Gora obavila na daljem usklađivanju svog zakonodavstva s pravnom tekovinom u ovom sektoru, uključujući s direktivama koje se odnose na procjenu uticaja na životnu sredinu i stratešku procjenu uticaja (2011/92/EU izmijenjena Direktivom 2014/52/EU i Direktiva 2001/42/EZ) i Direktiva 2007/2/EZ INSPIRE .						
<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza</i>	<i>Način realizacije</i>	<i>Nadležna institucija</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Novi rok i obrazloženje/ Preporuka</i>	<i>Indikator</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>
1.4. Obrazovati Savjet za infrastrukturu prostornih podataka	Shodno čl. 17 Zakona infrastrukturi prostornih podataka, radi praćenja i pružanja stručne pomoći za uspostavljanje, funkcionisanje i održavanje infrastrukture prostornih podataka Vlada će obrazovati Savjet za infrastrukturu prostornih podataka	Vlada (na predlog MEPPU)	2021.	Djelimično realizovano	U toku su aktivnosti na imenovanju Savjeta od strane Vlade Novi rok: 2024.	Obrazovan Savjet za infrastrukturu prostornih podataka (predsjednik i 8 članova) Broj održanih sjednica Broj usvojenih i sprovedenih	€3.000 (budžet MEPPU) na godišnjem nivou

	(sa mandatom od 4 godine)					zaključaka, preporuka	
1.5. Formirati web stranicu posvećenu infrastrukturi prostornih podataka Crne Gore	Na web stranici MEPPU kreirati link za INSPIRE	MEPPU	IV kvartal 2021.	nerealizovano	Kako je pred Komisijom za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki žalba na tenderski postupak na izradi Geoportala to bi formiranje web stranice pratilo izradu Geoportala	Kreirana web stranica posvećena infrastrukturi prostornih podataka Crne Gore Broj posjeta web stranici	€2.000 (budžet MEPPU)
	Definisati sadržaj INSPIRE web stranice						
	Omogućiti pristup svim INSPIRE subjektima						
1.6. Izraditi Registar infrastrukture prostornih podataka koji predstavlja Registar javnih institucija u skladu sa Zakonom o infrastrukturi prostornih podataka	Definisati subjekte Zakona o infrastrukturi prostornih podataka (osnovni podaci o instituciji, odgovorne osobe, itd.)	MEPPU	IV kvartal 2021.	nerealizovano	Kako je pred Komisijom za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki žalba na tenderski postupak na izradi Geoportala to će i Registar ići	Izrađen Registar infrastrukture prostornih podataka	€10.000 (budžet MEPPU)
	Povezati subjekte Zakona s postojećim INSPIRE/IPP						

	oblastima i učiniti javno dostupnim				uporedo sa istim	Obezbijeđeno da je Registar javno dostupan	
1.8. Formirati Katalog metapodataka (do potpunog uspostavljanja Geoportala)	Kreirati metapodatke u skladu sa INSPIRE	MEPPU	2022.	nerealizovano	Kako je pred Komisijom za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki žalba na tenderski postupak na izradi Geoportala, nakon izrade istog pristupaće se kreiranju metapodataka	Kreiran Katalog metapodataka	€40.000 (budžet MEPPU)
	Osigurati pronalaženje podataka i servisa kojima se može pristupiti s jednog mjesta						
	Stvoriti tehničke preduslove koji će osigurati izradu metapodatka						
	Upisivanje u Katalog metapodataka IPP-a						
III) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27	EU naglašava potrebu za daljim pripremama za djelotvorno sprovođenje i primjenu u pogledu krivičnih djela protiv životne sredine (Direktiva 2008/99/EZ) i odgovornosti (Direktiva 2004/35/EZ), kao i uspostavljanjem bilansa rezultata djelotvornog učešća i konsultacija s javnošću u procesima donošenja odluka						
<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza</i>	<i>Način realizacije</i>	<i>Nadležna institucija</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Novi rok i obrazloženje/ Preporuka</i>	<i>Indikator</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>
1.11. Organizovati treninge i obuke svih aktera krivično pravne zaštite	Kroz različite modele saradnje tražiće se način za angažovanje inostranih eksperata	MEPPU MP Centar za obuku sudija	Kontinuirano	Realizovano za izvještajni period ²	Tokom prethodnih godina regularno su se održavale obuke uz saradnju sa	Broj angažovanih eksperata	Na godišnjem nivou €10.000 (budžet MEPPU)

² Navedena obaveza će se pratiti u sledećem izvještaju

					<p>Centrom za Obuku sudija. Broj angažovanih eksperata – dva.</p> <p>Treninzi i obuke svih aktera krivično pravne zaštite realizuju se u kontinuitetu.</p> <p>Nova obuka je planirana za 9. oktobar 2023.</p>		TAIEX i drugi izvori finansiranja
--	--	--	--	--	---	--	-----------------------------------

2.2. KVALITET VAZDUHA

U okviru završnog mjerila koje se odnosi na podoblast Kvalitet vazduha, u izvještajnom periodu planirana je realizacija **7 aktivnosti**, koje obuhvataju **10 mjera** (7 mjera koje su dospjele za realizaciju i 3 mjere sa rokom kontinuirano). Od mjera sa rokom koji je dospio za realizaciju **29% je djelimično realizovano**.

Od mjera sa rokom realizacije kontinuirano, **stepen realizacije za izvještajni period je 33 %**.

Završno mjerilo 2	U pogledu kvaliteta vazduha, Crna Gora je u potpunosti ostvarila usklađenost sa revidiranom Direktivom o smanjenju nacionalnih emisija određenih atmosferskih zagađujućih materija (NEC Direktiva 2016/2284/ EU). Crna Gora podnosi analizu troškovno efikasnih strategija za kontrolu emisija za 2020. i 2030. godinu, što će poslužiti kao osnova za konačni sporazum između EU i Crne Gore o njenim obavezama za smanjenje emisija u skladu sa NEC Direktivom. Crna Gora izvještava na godišnjem nivou o svojim emisijama, u skladu sa Direktivom i Konvencijom o prekograničnom dalekosežnom zagađenju vazduha i razvija Nacionalni program za kontrolu zagađenja vazduha. Pored toga, Crna Gora unaprjeđuje pripreme za implementaciju <i>acquis</i> -ja u ovoj oblasti, redovnim preduzimanjem mjera za smanjenje nacionalnog zagađenja vazduha, posebno u područjima gdje su prekoračene granične vrijednosti EU za kvalitet vazduha i izradom ili ažuriranjem planova kvaliteta vazduha, kako je predviđeno Direktivom o kvalitetu ambijentalnog vazduha i čistijem vazduhu za Evropu (Direktiva 2008/50/EZ)						
I) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27	EU konstatuje da je usklađivanje sa Direktivom o smanjenju nacionalnih emisija određenih zagađujućih materija u vazduh (NEC Direktiva 2016/2284/EU) i dalje na čekanju i podstiče Crnu Goru da to smatra prioritetom.						
<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza</i>	<i>Način realizacije</i>	<i>Nadležna institucija</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Novi rok i obrazloženje/ Preporuka</i>	<i>Indikator</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>
2.1. Donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti vazduha da bi se utvrdio odgovarajući	Priprema Nacrta zakona Komunikacija sa EK Usvajanje Predloga Zakona od strane Vlade	MEPPU	III kvartal 2023.	nerealizovano	Aktivnosti na donošenju Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti vazduha	€5.000 (sredstva će biti obezbijedena u budžetu MEPPU za 2023.)

pravni osnov za podzakonske akte kojima će se transponovati Direktiva 2016/2284/EU	Donošenje Zakona od strane Skupštine				zaštiti vazduha nisu započete jer je u izradi nova Direktiva Evropske unije o zaštiti vazduha. Novu rok: zavisi od usvajanja nove Direktive	objavljen u Službenom listu	
II) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27	<p>Kao dio usklađivanja sa NEC Direktivom, od Crne Gore se traži da predstavi ažuriranu analizu troškovno efikasne strategije za kontrolu emisija za period 2020-2030, na osnovu koje se za Crnu Goru utvrđuju adekvatne obaveze smanjenja emisija zagađujućih materija obuhvaćenih NEC Direktivom. Ova Analiza bi, takođe, trebalo da posluži za izradu nacionalnog programa za kontrolu zagađenja vazduha koji Crna Gora planira za 2019. godinu, određujući smjer djelovanja ka smanjenju emisija za period 2020-2030. godina.</p> <p>EU poziva Crnu Goru da pruži detaljne informacije o zonama kvaliteta vazduha na sjeveru i jugu, trenutnom nivou PM10 i oksida azota u vazduhu za sve aglomeracije, uključujući i finansijske informacije sa izvorima finansiranja.</p>						
Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza	Način realizacije	Nadležna institucija	Rok	Status	Novi rok i obrazloženje/ Preporuka	Indikator	Finansije i izvori finansiranja
2.6. Izrada Programa mjera za smanjenje emisija zagađujućih materija obuhvaćenih NEC Direktivom	Donošenje Nacionalne strategije upravljanja kvalitetom vazduha za period 2021-2029. (čiji je sastavni dio Program mjera za smanjenje emisija	MEPPU Vlada Crne Gore	II kvartal 2021.	Djelimično realizovano	Program mjera za smanjenje emisija je izrađen i u prvom kvartalu 2022. godine dobio zeleno svjetlo	Donijeta Nacionalna strategija upravljanja kvalitetom vazduha za period 2021-2029	€13.000 (obezbijedena od strane UNECE)

	zagađujućih materija obuhvaćenih NEC Direktivom)				Evropske komisije. S obzirom da se Strategija upravljanja kvalitetom vazduha se ne može donijeti prije usvajanja Nacionalnog energetskeg i klimatskog plana, preporuka je da se indikator za ovu aktivnost izmjeni. Novi rok: IV kvartal 2024. godine		
2.10. Finalizacija nove ažurirane Nacionalne strategije upravljanja kvalitetom vazduha za period 2021-2029.	Donošenje Nacionalne strategije od strane Vlade	MEPPU/MER, MPŠV, MKI Opštine, NVO	II kvartal 2021.	nerealizovano	Strategija upravljanja kvalitetom vazduha se ne može donijeti prije usvajanja Nacionalnog energetskeg i klimatskog plana. Novi rok: IV kvartal 2024. godine	Nacionalna strategija upravljanja kvalitetom vazduha za period 2021-2029. sa integrisanim Programom mjera i uz sproveden proces javnih konsultacija,	Nisu potrebna finansijska sredstva

						donijeta od strane Vlade	
III) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27	EU konstatuje da Crna Gora ne izvještava o svojim emisijama na godišnjoj osnovi prema LRTAP Konvenciji						
<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza</i>	<i>Način realizacije</i>	<i>Nadležna institucija</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Novi rok i obrazloženje/Preporuka</i>	<i>Indikator</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>
2.11. Redovno ažuriranje i redovno samostalno izvještavanje	Izrada projekcija smanjenja emisija zagađujućih materija obuhvaćenih Direktivom 2016/2284/EU na osnovu ažuriranog inventara emisija zagađujućih materija u vazduh kontinuirano svake dvije godine počevši od 2023.	AZPŽS	I kvartal 2023. (kontinuirano svake dvije godine)	Djelimično realizovano	Iako se vrši redovno ažuriranje inventara emisija tim AZŽS za izradu inventara nije osposobljen da samostalno obavlja ovaj zadatak i izrađuje projekcije emisija. Novi rok: I kvartal 2025. godine	Projekcije emisija zagađujućih materija u vazduh dostavljene EIONET mreži i Sekretarijatu CLRTAP konvencije 2023, pa kontinuirano svake dvije godine	Nisu potrebna finansijska sredstva

IV) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27	<p>EU konstatuje usvajanje <u>Nacionalne strategije upravljanja kvalitetom vazduha s Akcionim planom</u> za 2017-2020. i podstiče Crnu Goru da unaprijedi rad na nacionalnom nivou za svrhe smanjivanja emisija iz glavnih izvora kao što su sagorijevanje čvrstih goriva za domaćinstva, saobraćaj i proizvodnja energije.</p> <p>EU naglašava potrebu za intenziviranjem priprema za sprovođenje pravne tekovine, uključujući preduzimanje mjera za postepeno smanjenje zagađenja, ispod graničnih vrijednosti za određene zagađujuće materije, utvrđenih pravnom tekovinom. EU prima k znanju Planove kvaliteta vazduha koji su pripremljeni za opštine Pljevlja, Nikšić i Podgoricu. Crna Gora se podstiče da prioritet da sprovođenju ovih planova, i da, po potrebi, ažurira planove kako bi osigurala da je prekoračenje standarda EU što je moguće kraće.</p>						
<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza</i>	<i>Način realizacije</i>	<i>Nadležna institucija</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Novi rok i obrazloženje/ Preporuka</i>	<i>Indikator</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>
2.17. Ažuriranje Nacionalne strategije upravljanja kvalitetom vazduha za period 2021-2029. (veza s aktivnošću 2.10.)	Integrisanje Planova kvaliteta vazduha za sve 3 zone kvaliteta vazduha u Crnoj Gori, uključujući posebne mjere za područja u kojima su zabilježena prekoračenja graničnih vrijednosti	MEPPU	II kvartal 2021.	Djelimično realizovano	Integrisanje Planova kvaliteta vazduha za sve 3 zone kvaliteta vazduha u okviru Strategije upravljanja kvalitetom vazduha je izvršeno i u prvom kvart2022. godine dokument je dobio zeleno svjetlo Evropske Komisije. S obzirom da	Nacionalna strategija upravljanja kvalitetom vazduha za period 2021-2029. u koju su integrisani planovi kvaliteta vazduha za sve 3 zone, donijeta od strane Vlade	Procjena potrebnih sredstava, kao i izvori finansiranja, za sprovođenje Nacionalne strategije upravljanja kvalitetom vazduha za period 2021-2029. biće izvršeni tokom ažuriranja Strategije, u zavisnosti oduvrđenih mjera

					se Strategija upravljanja kvalitetom vazduha se ne može donijeti prije usvajanja Nacionalnog energetskeg i klimatskog plana, preporuka je da se indikator za ovu aktivnost izmjeni. Novi rok: IV kvartal 2024.		
2.18. Sprovođenje Nacionalne strategije upravljanja kvalitetom vazduha u periodu 2021-2029. (veza s aktivnostima 2.11. i 2.12)	U Akcionom planu koji će činiti sastavni dio Nacionalne strategije biće utvrđen način realizacije svih mjera kojima se, između ostalog, postiže: a) sprovođenje pravne tekovine, uključujući preduzimanje mjera za postepeno smanjenje	MEPPU MER MPŠV MKI JLS NVO	IV kvartal 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030.	nerealizovano	S obzirom da se Strategija upravljanja kvalitetom vazduha se ne može donijeti prije usvajanja Nacionalnog energetskeg i klimatskog plana, preporuka je da se rok za ovu aktivnost izmjeni.	Godišnji izvještaji o sprovođenju Nacionalne strategije donijeti od strane Vlade sa podacima o realizaciji aktivnosti (izraženo u apsolutnim ciframa i %)	Procjena potrebnih sredstava, kao i izvori finansiranja, za sprovođenje Nacionalne strategije upravljanja kvalitetom vazduha za period 2021-2029. a biće izvršena tokom ažuriranja Strategije, u

	zagađenja, ispod graničnih vrijednosti za određene zagađujuće materije, utvrđenih pravnom tekovinom, kao i b) puna implementacija ažuriranih Planova kvaliteta vazduha za 3 uspostavljene zone u cilju osiguranja smanjenja prekoračenja standarda EU				Novi rok: IV kvartal 2024.		zavisnosti od utvrđenih mjera
2.19. Preuzimanje obaveza iz Zelene agende za Zapadni Balkan/Evropskog zelenog sporazuma u oblasti kvaliteta vazduha³	Usklađivanje propisa, politika i strateških dokumenata vezano za najavljeno pooštavanje standarda emisija zagađujućih materija Usklađivanje propisa, politika i strateških dokumenata sa	MEPPU u saradnji sa nadležnim organima	Kontinuirano	Realizovana za izvještajni period	Sprovodi se kontinuirano u okviru projekta „EU4Green	Usklađeni propisi, politike i strateška dokumenta sa: <ul style="list-style-type: none"> • Najavljenim pooštavanjem standarda emisija zagađujućih materija • Budućim EU Akcionim planom nultog 	Nisu potrebna finansijska sredstva

³ O ovoj obavezi će se izvještavati i u narednim izvještajima

	budućim EU Akcionim planom nultog zagađenja vode, vazduha i zemljišta					zagađenja vode, vazduha i zemljišta	
--	---	--	--	--	--	---	--

2.3. UPRAVLJANJE OTPADOM

U okviru završnog mjerila koje se odnosi na podoblast Upravljanje otpadom, u izvještajnom periodu planirana je realizacija **12 aktivnosti**, koje obuhvataju **23 mjera (od koji su sve sa rokom koji je dospio za realizaciju)**, od kojih su realizovane **4**, te je **stepen realizacije 17,39%**.

Kontinuiranih aktivnosti nije bilo za izvještajni period.

<p>Završno mjerilo 3</p>	<p>Crna Gora odlučuje o svom sistemu upravljanja otpadom i posvećuje odgovarajuće finansiranje infrastrukturnim investicijama, u skladu sa relevantnim zakonodavstvom EU, uključujući hijerarhiju otpada. Crna Gora uspostavlja programe prevencije otpada, priprema planove upravljanja otpadom (WMP) i usvaja mjere za odvojeno prikupljanje otpada za papir, metal, plastiku i staklo.</p>
<p>I) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27</p>	<p><u>Crna Gora se poziva da dodatno razjasni strukturu svog sistema upravljanja otpadom i da opredijeli odgovarajuća finansijska sredstva za infrastrukturne investicije u skladu s relevantnim propisima EU, uključujući hijerarhiju otpada.</u> Pored toga, treba preduzeti mjere na jačanju administrativnih kapaciteta i podržati jačanje kapaciteta na lokalnom i regionalnom nivou i inspeksijske službe, kako bi se na djelotvoran način pripremilo za sprovođenje propisa EU u oblasti otpada.</p> <p>EU poziva Crnu Goru da:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Predstavi informacije o mjerama sprečavanja otpada koje treba preduzeti, uključujući utvrđivanje programa za sprečavanje otpada;</u> - <u>Pripremi i predstavi planove za upravljanje otpadom koji sadrže informacije o svim tokovima otpada (uključujući opasni otpad, građevinski i otpad od rušenja i industrijski otpad) i rješenja za upravljanje njima;</u> - <u>Izradi popis nagomilanog „istorijskog” opasnog otpada, unaprijedi karakterizaciju i kategorizaciju opasnog otpada u granama industrije; da osigura i obilježava lokacije gdje se skladišti opasni otpad; da sačini registar zagađivača;</u> - <u>Preduzme aktivnosti na promovisanju spriječavanja industrijskog otpada i osigura ekološki ispravno odlaganje;</u> - <u>Za građevinski i otpad od rušenja neophodno je više informacija o izgradnji reciklažnih centara i centara za transfer;</u> - <u>Dostavi informacije o mjerama za odvojeno prikupljanje otpada za papir, metal, plastiku i staklo;</u>

- Da jasan opis lokacije i tehničke detalje vezane za deponije, koje nijesu usklađene sa zahtjevima Direktive 1999/31/EZ o deponijama.							
<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza</i>	<i>Način realizacije</i>	<i>Nadležna institucija</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Novi rok i obrazloženje/Preporuka</i>	<i>Indikator</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>
3.1. Donošenje novog Zakona o upravljanju otpadom i relevantnih podzakonskih akata	Konsultacije s EK	MEPPU	2021.	realizovano	Zakon je dostavljen na mišljenje predstavnika EK	Prijedlog Zakona usvojen od strane Vlade	Nijesu potrebna finansijska sredstva
	Izrada Predloga zakona i nacрта podzakonskih akata			nerealizovano	Nakon dobijanja pozitivnog mišljenja od strane EK, Zakon se proslijeđuje na usvajanje os strane Vlade.		
	Usvajanje Prijedloga zakona	Vlada Crne Gore				Novi rok: IV kvartal 2023	
	Donošenje Zakona o upravljanju otpadom	Skupština	I kvartal 2022.	nerealizovano	Donešenje Zakon od strane Skupštine je planirano za kraj	Zakon donesen od strane Skupštine	
	Donošenje relevantnih podzakonskih akata	MEPPU i ostali nadležni organi	2022. 2024.			Broj podzakonskih akata objavljenih u	

					2023. godine.	Službenom listu	
3.3. Usvajanje Državnog plana upravljanja otpadom u Crnoj Gori za period 2022-2027.	Izrada Predloga Državnog plana upravljanja otpadom u Crnoj Gori za period 2022-2027.	MEPPU	2022.	realizovano	Izrađen Predlog Državnog plana upravljanja otpadom u Crnoj Gori za period 2023-2028.	Izrađen Predlog Državnog plana upravljanja otpadom u Crnoj Gori za period 2022-2027.	Projekat IPA 2016 „Podrška implementaciji i monitoringu upravljanja otpadom u Crnoj Gori“
	Organizovanje Javne rasprave			realizovano	Za Državni plan upravljanja otpadom u Crnoj Gori za period 2023-2028 završena Javna rasprava koja je trajala od 28.jula-6. septembra 2023.	Sprovedena Javna rasprava i pripremljen Izvještaj s Javne rasprave	
	Dostavljanje Predloga Državnog plana na			nerealizovano	Usvojanje Državnog	Usvojen Državni plan	

	mišljenje svim relevantnim institucijama				plana upravljanja otpadom u Crnoj Gori za period 2023-2028. od strane Vlade je planirano do kraja 2023.godine	upravljanja otpadom u Crnoj Gori za period 2022-2027. od strane Vlade	
	Konsultacije s EK			nerealizovano			
	Usvajanje Državnog plana upravljanja otpadom u Crnoj Gori za period 2022-2027. od strane Vlade i objavljivanje u Službenom listu			nerealizovano	Državni plan upravljanja otpadom u Crnoj Gori za period 2023-2028. objavljen u Službenom listu – kraj 2023. godine	Državni plan upravljanja otpadom u Crnoj Gori za period 2022-2027. objavljen u Službenom listu	
3.5. Predstaviti informacije o mjerama spriječavanja otpada koje treba preduzeti, uključujući utvrđivanje programa za spriječavanje otpada	Priprema Nacrta Državnog plana			nerealizovano	Realizacija aktivnosti		

<p>3.6. Pripremiti i predstaviti planove za upravljanje otpadom koji sadrže informacije o svim tokovima otpada i rješenja za upravljanje njima</p>	<p>upravljanja otpadom za period 2022-2027. koji će sadržati sve navedeno (3.5-3.11), tj. kojim će detaljno biti preciziran sistem i struktura upravljanja otpadom u Crnoj Gori, u skladu sa relevantnim zakonodavstvom EU, uključujući hijerarhiju otpada</p>	<p>MEPPU</p>	<p>I-IV kvartal 2021.</p>	<p>nerealizovan o</p>	<p>od 3.5 do 3.11 su uslovljene donošenjem Zakona o upravljanju otpadom i Državni planom upravljanje otpadom za period 2023 – 2028.</p>	<p>Pripremljen Nacrt Državnog plana upravljanja otpadom za period 2022-2027.</p>	<p>€1.3 miliona (Projekat IPA 2016: „Podrška implementaciji i monitoringu upravljanja otpadom u Crnoj Gori“)</p>
<p>3.7. Izraditi popis nagomilanog „istorijskog“ opasnog otpada, unaprijediti karakterizaciju i kategorizaciju opasnog otpada; osigurati i obilježiti lokacije gdje se skladišti opasni otpad</p>	<p>Organizovanje Javne rasprave o Nacrtu Državnog plana</p> <p>Dostavljanje Predloga Državnog plana relevantnim institucijama na mišljenje</p>	<p>Vlada</p>		<p>Nerealizovano</p>		<p>Sprovedena Javna rasprava</p> <p>Pripremljen Izvještaj s Javne rasprave</p>	
<p>3.8. Promovisati spriječavanje industrijskog otpada i osigurati ekološki ispravno odlaganje</p>	<p>Upućivanje Predloga Državnog plana EK na mišljenje</p>	<p>Vlada</p>		<p>Nerealizovano</p>		<p>Državni plan upravljanja otpadom za period 2022-2027. donijet od strane Vlade Crne Gore</p>	
<p>3.9. Obezbijediti više informacija o izgradnji reciklažnih centara i transfer stanica vezano za građevinski i otpad od rušenja</p>	<p>Upućivanje Predloga Državnog plana Vladi Crne Gore na usvajanje</p> <p>Usvajanje Državnog plana (koji će sadržati sve navedeno pod</p>	<p>JLS i MEPPU</p>	<p>2021-2022.</p>	<p>Nerealizovano</p>		<p>Broj donijetih Lokalnih planova upravljanja</p>	<p>Nisu potrebna finansijska sredstva, a u slučaju potrebe biće obezbijeđena iz budžeta JLS</p>
<p>3.10. Definisati mjere za odvojeno prikupljanje</p>							

otpada za papir, metal, plastiku i staklo	tačkama 3.5-3.11) od strane Vlade			Nerealizovano		otpadom od strane JLS	
3.11. Dati jasan opis lokacije i tehničke detalje vezane za deponije, koje nijesu usklađene sa zahtjevima Direktive 1999/31/EZ o deponijama	Objavljivanje u Službenom listu Izrada Lokalnih planova upravljanja otpadom za 24 JLS (koji će sadržati sve navedeno pod tačkama 3.5-3.11) Donijeti Lokalni planovi upravljanja otpadom (koji će sadržati sve navedeno pod tačkama 3.5-3.11) od strane Skupština opština 24 JLS			Nerealizovano			

<p>3.13.Uspostavljanje Registra opasnog otpada u Crnoj Gori</p>	<p>Obuka za proizvođače otpada</p>	<p>AZPŽS</p>	<p>I kvartal 2021.</p>	<p>nerealizovan o</p>	<p>Obuka za proizvođače otpada nije planirala kroz projekat „Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenje“, već su obučeni službenici Agencije za zaštitu životne sredine za neopasni otpad. Aktivnosti na obuci proizvođača opasnog otpada u Crnoj Gori će se planirati nakon usvajanja</p>	<p>Sprovedena obuka za proizvođače otpada (obuka za proizvođače otpada nije predviđena projektom „Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenje“ koji se realizuje u saradnji sa Svjetskom bankom, ali će se razmotriti mogućnost realizacije ove aktivnosti) Broj proizvođača koji su učestvovali na obuci</p>	<p>€265.000 (kroz projekat „Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenje“ koji se realizuje u saradnji sa Svjetskom bankom)</p>
--	------------------------------------	--------------	------------------------	---------------------------	--	--	---

					Zakona o upravljanju otpadom.		
--	--	--	--	--	-------------------------------------	--	--

VI) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27	<p>Do 31.12.2027. u pogledu člana 10 stav 1 Direktive 2006/66/EZ o baterijama i akumulatorima i otpadnim baterijama i akumulatorima, Crna Gora namjerava da dostigne najmanje godišnje stope prikupljanja kako slijedi:</p> <p>1) Crna Gora će prvi put obračunati stopu prikupljanja do 2024. godine;</p> <p>2) Crna Gora će dostići sljedeće najmanje stope prikupljanja: 25% do 31.12.2023. i 45% do 31.12.2027.</p>						
<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza</i>	<i>Način realizacije</i>	<i>Nadležna institucija</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Novi rok i obrazloženje/Preporuka</i>	<i>Indikator</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>
3.31. Uspostavljanje produžene odgovornosti proizvođača u oblasti baterija i akumulatora i otpadnih baterija i akumulatora	<p>Sprovođenje Zakona o upravljanju otpadom i relevantnih podzakonskih akata koji preciziraju korake i aktivnosti na planu uspostavljanja produžene odgovornosti proizvođača u oblasti baterija i akumulatora i otpadnih baterija i akumulatora</p>	<p>MEPPU</p>	<p>2022.</p>	<p>nerealizovano</p>	<p>Aktivnost će se realizovati nakon usvajanja Zakona o upravljanju otpadom</p> <p>Novi rok zavisi od usvajanja Zakona na Skupštini.</p>	<p>Uspostavljen efikasan i efektivan mehanizam produžene odgovornosti proizvođača u oblasti baterija i akumulatora i otpadnih baterija i akumulatora</p> <p>Dostignuta najmanja stopa prikupljanja od 25% do 31.12.2023.</p> <p>Dostignuta najmanja stopa prikupljanja od 45% do 31.12.2027.</p>	<p>Nijesu potrebna finansijska sredstva (u slučaju potrebe obezbijediće ih MEPPU i Eko fond)</p>
VII) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27	<p>EU prima k znanju zahtjev Crne Gore za šest prelaznih razdoblja, između ostalog:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Do 31.12.2025. u pogledu člana 3 Direktive 96/59/EZ o odlaganju polihlorovanih bifenila (PHB) i polihlorovanih terfenila (PHT). Popis PHB biće završen tokom 2018, dok će se dekontaminacija opreme raditi od 2019. 						

<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza</i>	<i>Način realizacije</i>	<i>Nadležna institucija</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Novi rok i obrazloženje/ Preporuka</i>	<i>Indikator</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>
3.37. Istraživanje, razvoj i monitoring	Uvođenje monitoringa PCB u nacionalni sistem za praćenje životne sredine	Operateri/Vlasnici PCB otpada/AZŽS/MEPPU, IJZ, MZ	Kontinuirano do 2025. godine	realizovano	Monitoring PCB u životnoj sredini realizuje AZŽS u kontinuitetu.	Monitoring PCB-ija uveden u nacionalni sistem za praćenje životne sredine	
	Uvođenje pitanja PCB u sistem praćenja javnog zdravlja			nerealizovano	PCB u sistem praćenja javnog zdravlja nije uveden. U saradnji sa IJZ će se definisati dalje aktivnosti.		

2.4. KVALITET VODA

U okviru završnog mjerila koje se odnosi na podoblast Kvalitet voda, u izvještajnom periodu planirana je realizacija **5 aktivnosti**, koje obuhvataju **5 mjera**, od kojih je **20% mjera sa stepenom realizacije realizovanih i 40% djelimično realizovanih mjera**.

Kontinuiranih aktivnosti nije bilo za izvještajni period.

Završno mjerilo 4	Crna Gora ostvaruje značajan napredak u usklađivanju pravne tekovine EU u sektoru voda, <u>uključujući zakonodavstvo o vodi za piće, i Direktivi 2008/56/EZ kojom se uspostavlja okvir za djelovanje Zajednice u području politike o morskoj sredini. Crna Gora imenuje nadležne organe za pitku vodu i izrađuje planove upravljanja riječnim slivovima za svaki vodni sliv koji se nalazi u cijelosti na njenoj teritoriji, uključujući djelove međunarodnih vodnih područja koja se nalaze na njenoj teritoriji.</u>						
I) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27	EU ima u vidu trenutni nivo usklađenosti zakonodavstva i poziva Crnu Goru da intenzivira svoj rad u ovom pogledu, naročito u pogledu usvajanja odredbi koje nijesu obuhvaćene važećim Zakonom o vodama.						
Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza	Način realizacije	Nadležna institucija	Rok	Status	Novi rok i obrazloženje/ Preporuka	Indikator	Finansije i izvori finansiranja
4.1. Nastaviti sa realizacijom aktivnosti na unaprijeđenju kontrole kvaliteta vode za ljudsku upotrebu	Donošenje Pravilnika o sanitarno-tehničkim, higijenskim i drugim uslovima koje moraju da ispunjavaju sistemi za javno vodosnabdijevanje kojim bi se mogli definisati djelovi iz Direktive EU 2015/1787 o izmijeni priloga II i III Direktive 98/83/EZ i tiču se dijela koji se odnosi na procjenu rizika i planova za sigurnost vode koji se	MZ IJZCG	I kvartal 2021.	nerealizovan o	Nakon izrade Izmjena i dopuna Zakona o vodi za ljudsku upotrebu donijeće se novi pravilnik u skladu sa tim Zakonom Novi rok: III kvartal 2024.	Odličan kvalitet vode za piće na svim vodoizvorštima	Nisu potrebna finansijska sredstva

	potenciraju izmjenom predmetne Direktive (npr. definisati ko odobrava Planove za sigurnost vode i sl.)				Kako je došlo do izmjena i dopuna Direktive o vodi za piće , neophodno je uraditi izmjene i dopune postojećeg Zakona o vodi za ljudsku upotrebu. U toku su aktivnosti na izradi izmjena Zakona Novi rok: IV Kvartal 2024.		
II) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27	<p>EU poziva Crnu Goru da se pripremi za usklađivanje sa i sprovođenje Direktive 2008/56/EZ o uspostavljanju okvira za djelovanje Zajednice u oblasti politike morske životne sredine i da prezentuje relevantne planove.</p> <p>EU ohrabruje Crnu Goru da nastavi svoj rad u okviru Barselonske konvencije – kao i drugim relevantnim pravnim okvirima, naročito Strategije EU za Dunavski region i Strategije EU za Jadranski i Jonski region – kako bi doprinijela sprovođenju ekosistemskog pristupa i postizanju dobrog ekološkog statusa svoje morske životne sredine.</p>						
Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza	Način realizacije	Nadležna institucija	Rok	Status	Novi rok i obrazloženje/ Preporuka	Indikator	Finansije i izvori finansiranja

<p>4.19 Obezbijediti implementaciju Direktive o uspostavljanju okvira za planiranje područja mora u Crnoj Gori</p>	<p>Integrisanje Nacrta plana područja mora u pomenuta nacionalna planska dokumenta</p>	<p>MEPPU</p>	<p>2022.</p>	<p>Djelimično realizovano</p>	<p>Izrada krovne planske dokumentacije je u toku i sav materijal pripremljen za implementaciju ove direktive (rezultati projekta GEF adriatic itd) predata su angazovanim timovima misljenje. Dodatno, u toku je izrada Nacrta zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata i date su smjernice za unaprijednu</p>	<p>Donijet Prostorni plan Crne Gore do 2040. i Plan generalne regulacije od strane Skupštine Crne Gore</p>	<p>Sredstva su obezbijedena kroz nacionalni budžet u iznosu od 500.000 EUR za Prostorni plan Crne Gore do 2040. i 2 miliona EUR za Plan generalne regulacije</p>
---	--	--------------	--------------	-------------------------------	---	--	--

					integraciju MSP direktive. Novi rok: 2024.		
IV) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za P27	<p>EU konstatuje usvajanje Kodeksa dobre poljoprivredne prakse. Osim toga, EU konstatuje namjeru Crne Gore da <u>nadogradi sistem za upravljanje vodama do 2019, uključujući za praćenje koncentracije nitrata.</u></p> <p>U skladu s Direktivom 91/676/EEZ, EU poziva Crnu Goru da preduzme sve neophodne korake da dalje <u>definiše zone ranjive na nitrata</u> i usvoji akcione programe s obaveznim mjerama u pogledu označenih ranjivih zona.</p>						
Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza	Način realizacije	Nadležna institucija	Rok	Status	Novi rok i obrazloženje/Preporuka	Indikator	Finansije i izvori finansiranja
4.23. Definisati zone ranjive na nitrata shodno Direktivi 91/676/EEZ	Izmjena Odluke o određivanju ranjivih zona na nitrata (ukoliko Analiza pokaže da postoje nove zone)	MPŠV	2023.	Realizovano	Sl.list CG“, br. 74/23,,	Izmijenjena Odluka o određivanju ranjivih zona na nitrata	Nijesu potrebna finansijska sredstva

VI) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za P27	Što se tiče Direktive o vodi za kupanje, Crna Gora je pozvana da dostavi informacije o sljedećem: – Daljem usklađivanju s članovima u kojima se opisuju, utvrđuju i procjenjuju <u>uzroci zagađenja</u> ; – Praćenju i procjeni vode za kupanje, na osnovu kojih treba pripremiti <u>klasifikaciju mjesta za kupanje</u>						
<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza</i>	<i>Način realizacije</i>	<i>Nadležna institucija</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Novi rok i obrazloženje/Preporuka</i>	<i>Indikator</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>
4.30. Izrada Programa monitoringa voda za kupanje	Donošenje Programa monitoringa voda za kupanje od strane Vlade	MPŠV	III kvartal 2022	Djelimično realizovano	Kroz projekat IPA 2016 „Podrška upravljanju i monitoring u upravljanju vodama u Crnoj Gori“ urađen je predlog programa monitoringa voda za kupanje Novi rok: II kvartal 2024.	Izrađen Program monitoringa voda za kupanje Donijet Program monitoringa voda za kupanje	Finansijska sredstva biće obezbijeđena kroz projekat IPA 2016 „Podrška implementaciji i monitoringu upravljanja vodama u iznosu od 69.300 € (okvirno)
4.31. Procjena i klasifikacija voda za kupanje na osnovu monitoringa voda za kupanje	Sprovođenje aktivnosti u skladu sa Programom monitoringa voda za kupanje	MPŠV JPMD JLS	IV kvartal 2022.	nerealizovano	Kroz projekat IPA 2016 „Podrška upravljanju i	Urađena procjena i klasifikacija voda	Finansijska sredstva biće obezbijeđena kroz projekat IPA 2016 „Podrška implementaciji i monitoringu

					<p>monitoring u u upravljanju vodama u Crnoj Gori urađena je procjena i klasifikacija voda za kupanje</p> <p>Novi rok: II kvartal 2024.</p>		<p>upravljanja vodama“ u iznosu od 16 500 € (okvirno)</p>
--	--	--	--	--	---	--	---

2.5. ZAŠTITA PRIRODE

U okviru završnog mjerila koje se odnosi na podoblast Zaštita prirode, u izvještajnom periodu planirana je realizacija **20 aktivnosti**, koje obuhvataju **36 mjera (33 mjere koje su dospjele za realizaciju i 3 sa rokom kontinuirano)**. Od mjera koje su dospjele za realizaciju **djelimično realizovano je 33%**.

Mjere sa rokom kontinuirano stepen realizacije za izvještajni period je 66%.

Završno mjerilo 5	U oblasti zaštite prirode, Crna Gora podnosi Komisiji spisak predloženih lokacija Natura 2000, koji u dovoljnoj mjeri obuhvata tipove staništa i vrste u skladu sa zahtjevima Direktiva o pticama i staništima. Crna Gora demonstrira kapacitet da upravlja mrežom Natura 2000, između ostalog i kroz davanje ulcinjskoj Solani odgovarajućeg statusa zaštite i djelotvorno sprovođenje neophodnih mjera očuvanja koje dovode do poboljšanja statusa očuvanosti.
-------------------	--

I) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za P27	<p>EU naglašava značaj efikasnog upravljanja područjima Natura 2000 i obezbjeđivanja adekvatnog sistema zaštite za sve strogo zaštićene vrste, uključujući ptice. EU poziva Crnu Goru da demonstrira svoje kapacitete za upravljanje mrežom Natura 2000 obezbjeđivanjem djelotvornog upravljanja postojećim nacionalnim zaštićenim područjima, davanjem odgovarajućeg statusa zaštite Ulcinjskoj solani i efikasnim sprovođenjem neophodnih mjera očuvanja koje dovode do poboljšanja njenog statusa očuvanosti i označavanjem zaštićenih morskih područja i obezbjeđivanjem njihovog efikasnog upravljanja.</p> <p>Pored toga, EU poziva Crnu Goru da nastavi izgradnju sveobuhvatnog sistema stroge zaštite vrsta i da pokaže svoju djelotvornost u aktivnostima izdavanja dozvola u morskoj životnoj sredini, kao što su seizmička ispitivanja za istraživanja nafte i gasa, kao i na kopnu obezbjeđivanjem održivih lovnih praksi.</p> <p>EU naglašava značaj dalje izgradnje administrativnih kapaciteta u oblasti zaštite prirode, posebno na regionalnom i lokalnom nivou, uključujući javne institucije za upravljanje nacionalnim i parkovima prirode i drugim zaštićenim područjima, kao i u pogledu inspekcijских službi (inspekcija za zaštitu prirode i veterinarska inspekcija). EU takođe naglašava potrebu za daljim razvojem koordinacionih mehanizama i kontinuiranim poboljšanjem saradnje između brojnih administrativnih organa uključenih u implementaciju i primjenu <i>acquis-ja</i> u ovoj oblasti. U tom smislu, EU poziva Crnu Goru da predloži Akcioni plan za rješavanje ovog pitanja.</p>						
Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza	Način realizacije	Nadležna institucija	Rok	Status	Novi rok i obrazloženje/	Indikator	Finansije i izvori finansiranja

					<i>Preporuka</i>		
5.18 Unaprijediti upravljanje zaštićenim područjima na nacionalnom nivou	Transformacija JPNP	MEPPU AZPŽS UIP JLS Upravljači (JPMD, JPNP i ostali upravljači)	2021.	nerealizovano	Preporuka: Realizaciju aktivnosti planirati u dvogodišnje m periodu zbog kompleksnos ti procedure transformacij e. Neophodno je obezbijediti ekspertsku podršku i finansijsku, a što bi bilo najdjelotovrn ije obezbjediti kroz državni budžet. Novi rok 2024-2025.	Transformisano JPNP	GEF projekat „Promovisanje upravljanja zaštićenim područjima kroz integrisanu zaštitu morskih i priobalnih ekosistema u obalnom području Crne Gore“ Državni budžet GEF Donatori

	Izrada i donošenje Planova upravljanja zaštićenih područja u skladu sa IUCN smjernicama		Kontinuirano	Realizovano za izvještajni period	Planovi upravljanja za NP-ove „Durmitor“, „Biogradska gora“, „Lovćen“, „Skadarsko jezero“ i „Prokletije“ Sjednica Vlade, 03.08.2023. 01-010/236186/1	Broj donesenih Planova upravljanja	
5.21 Održavanje populacije ptica na odgovarajućim nivoima, unutar i van SPA	Na bazi konsultacija i preporuka stručnog tima za ptičije vrste izraditi opšte mjere za održavanje populacije ptica na odgovarajućim nivoima, unutar i van SPA	AZPŽS	Kontinuirano	Realizovano za izvještajni period	Opšte mjere za održavanje populacije ptica na odgovarajućim nivoima, unutar SPA definisane su i publikovane u knjizi Prvi popis posebno zaštićenih područja (Special Protected Areas - SPA) na osnovu	Definisane mjere za održavanje populacije ptica na odgovarajućim nivoima, unutar i van SPA	IPA III-Predložena je projekat Tehničke podrške koji, između ostalog, podrazumijeva i nastavak terenskog istraživanja u svrhu uspostavljanja Natura 2000 mreže u projektovanom iznosu od oko €1.500.000. Državni budžet (procijenjena

					Ptičje direktive EU za Crnu Goru (Rubinić et al 2019)		sredstva 20. 000€)
5.25 Donošenje Protokola o postupanju u slučaju pronalaska povrijeđenih divljih vrsta	Izrada Protokola o postupanju u slučaju pronalaska povrijeđenih divljih vrsta	AZPŽS UBHVF UIP IBM	2022.	Djelimično realizovano	Agencija za zaštitu životne sredine izradila je Nacrt Protokola o postupanju u slučaju pronalaska povrijeđenih divljih vrsta međutim da bi ga finalizovali neophodno je navesti ovlašćeno pravno lice koje ispunjava uslove za zbrinjavanje koje u Crnoj Gori nije još uvijek uspostavljen o. S tim u	Donijet Protokol o postupanju u slučaju pronalaska povrijeđenih divljih vrsta	Sredstva će biti planirana kroz: Državni budžet (Procjena potrebnih sredstava €2.000)
5.26 Donošenje Protokola o postupanju pri oduzimanju divljih vrsta koje se drže u zatočeništvu bez zakonskog odobrenja ili se konfiskuju na graničnim prelazima prilikom nelegalnog uvoza/izvoza	Izrada Protokola o postupanju pri oduzimanju divljih vrsta koje se drže u zatočeništvu bez zakonskog odobrenja ili se konfiskuju na graničnim prelazima prilikom nelegalnog uvoza/izvoza	UIP UC	do 2022.	Djelimično realizovano	Agencija za zaštitu životne sredine izradila je Nacrt Protokola o postupanju u slučaju pronalaska povrijeđenih divljih vrsta međutim da bi ga finalizovali neophodno je navesti ovlašćeno pravno lice koje ispunjava uslove za zbrinjavanje koje u Crnoj Gori nije još uvijek uspostavljen o. S tim u	Donijet Protokol o postupanju pri oduzimanju divljih vrsta koje se drže u zatočeništvu bez zakonskog odobrenja ili se konfiskuju na graničnim prelazima prilikom nelegalnog uvoza/izvoza	Sredstva će biti planirana kroz Državni budžet (Okvirna procjena potrebnih sredstava je €2.000)

					<p>vezi, a u želji da se proaktivno riješi Agencija za zaštitu životne sredine je početkom 2022. godine inicirala aktivnosti na realizaciji uspostavljanj a privremenog prihvatilišta i u saradnji sa Sekretarijato m za planiranje prostora i održivi razvoj određena je i definisana lokacija za prihvatilište, na dijelu katastarske parcele 775/1 KO Doljani, u blizini nekadašnjeg vojnog poligona u</p>		
--	--	--	--	--	---	--	--

					<p>naselju Doljani. Površina kompleksa obuhvata površinu do 10,000 m² u zavisnosti od daljeg razvoja prihvatišta i faza postavljanja boksova. Skupština glavnog grada Podgorica je na sjednici održanoj 03.08.2023.g odine, usvojila Zahtjev Agencije za ustupanje 10.000 m² zemljišta Agenciji za zaštitu životne sredine, zarad izgradnje Prihvatišta za</p>		
--	--	--	--	--	--	--	--

					<p>zbrinjavanje divljih životinja. Dalje, sredstva za realizaciju projekta izgradnje istog obezbijedena su od strane Eko fonda u iznosu od 500.000,00 eura te se očekuje da će se aktivnosti na ovom polju realizovati do sredine 2024. godine čime bi se uspostavilo privremeno prihvatilište. Takođe, inicirano je i da u planiranju IPA 2023-2027 prioritarno bude planiran projekat za</p>		
--	--	--	--	--	--	--	--

					uspostavljanje stalnog prihvatilišta.		
5.27 Uspostavljanje infrastrukture za zbrinjavanje povrijeđenih ili konfiskovanih divljih životinja-Centra za zbrinjavanje (za kopnene i morske vrste)/CITES centra	Izrada projektne dokumentacije za izgradnju infrastrukture za zbrinjavanje povrijeđenih ili konfiskovanih divljih životinja-Centra za zbrinjavanje/CITES centra	Opština Berane		2021-2025.	nerealizovano	Uspostavljena infrastruktura za zbrinjavanje povrijeđenih ili konfiskovanih divljih životinja-izgrađen funkcionalan Centar za zbrinjavanje životinja/CITES centra	Finansijska sredstva obezbijedena su opštini Berane za izradu projektne dokumentacije za Cites centar (u iznosu 50.000 eura) i od strane IBM (prostor za morske kornjače)
	Dobijanje svih saglasnosti i dozvola neophodnih za početak izvođenja radova na izgradnji Centara za zbrinjavanje povrijeđenih ili konfiskovanih divljih životinja/CITES centra	Glavni grad ili neka druga opština				Odgovarajuća oprema na granicama u kojoj se konfiskovane vrste divljih biljaka i životinja mogu bezbjedno čuvati i adekvatna transportna vozila operativna	IPA III programski period (predložen projekat-Centar za prijem životinja u Beranama, Konvencija CITES u iznosu od 3,600,000 eura, što uključuje izvođenje radova i nadzor nad izvođenjem radova)
	Izgradnja infrastrukture za zbrinjavanje povrijeđenih ili konfiskovanih divljih životinja-Centra za zbrinjavanje (za kopnene i morske vrste)/CITES centra	IBM (za morske vrste)					Državni budžet
	Nabavka odgovarajuće opreme na granicama za kontrolu,	MEPPU					
		AZPŽS					
		UC					
		MPŠV					
		UBHVF					

	reagovanje, kao i opreme u kojoj se konfiskovane vrste divljih biljaka i životinja mogu bezbjedno čuvati uključujući i nabavku adekvatnih transportnih vozila						
5.29 Definisati lovne sezone i Liste lovnih vrsta (shodno Direktivi o staništima i Direktivi o pticama) na način da su usaglašene sa potrebama zaštite vrsta i njihovog povoljnog statusa očuvanja	Formiranje Radne grupe za utvrđivanje lovnih sezona i liste lovnih vrsta	MPŠV MEPPU AZPŽS	2021.	Djelimično realizovano	Krajem marta 2023. godine je realizovana TAIEX misija, na temu zaštita lovnih vrsta sa akcentom na tekuću problematiku Novi rok: 2024.	Donijeta Odluka o formiranju Radne grupe za utvrđivanje lovnih sezona i liste lovnih vrsta	Nisu potrebna finansijska sredstva
	Izmjene (odnosno donošenje novog) Pravilnika o lovnim sezonama		2022.	Djelimično realizovano	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o divljači i lovstvu koji je Vlada usvojila u IV kvartalu 2022. godine, još uvijek se nalazi u	Novi Pravilnik o lovnim sezonama objavljen u Službenom listu	

					<p>skupštinskoj proceduri, a prema mišljenju EK usaglašen je sa pomenutim direktivama i on daje novi zakonski osnov za donošenje novog ili revidiranje postojećeg pravilnika o lovnim sezonama divljači.</p> <p>Novi rok: 2026.</p>		
--	--	--	--	--	---	--	--

<p>5.30 Proglašenje i uspostavljanje morskih zaštićenih područja kao pretpostavka adekvatne zaštite morskih vrsta i staništa do uspostavljanja ekološke mreže Natura 2000</p>	<p>Izrada i usvajanje Planova upravljanja</p>	<p>JPMD</p>	<p>2021-2022.</p>	<p>realizovano</p>	<p>Usvojeni Planovi upravljanja za Parkove prirode: „Katič“ (05-322/23-907/5) i Stari Ulcinj“ (05-322/23-910/8)-06. april 2023. godine</p>	<p>Usvojeni Planovi upravljanja</p>	<p>GEF projekat „Promovosanje i upravljanje zaštićenim područjima kroz integrisanu zaštitu morskih i priobalnih ekosistema u obalnom području Crne Gore“ Državni budžet Donatori</p>
<p>5.34 Preuzimanje obaveza iz Zelene agende za Zapadni Balkan/Evropskog zelenog sporazuma u oblasti Zaštita prirode</p>	<p>Usklađivanje sa novom EU Strategijom biodiverziteta do 2030, sa posebnim fokusom na adresiranje glavnih pokretača gubitka biodiverziteta Usklađivanje sa EU Akcionim planom nultog zagađenja vode, vazduha i zemljišta</p>	<p>MEPPU i ostali nadležni organi</p>	<p>2021-2022.</p>	<p>nerealizovano</p>	<p>Dosnošenje Strategije biodiverziteta je pomjereno zbog donošenja Globalnog okvira biodiverziteta (decembar 2022.) U 2023.god. je pokrenuta procedura pripreme Nacionalne strategije</p>	<p>Izrađena i donijeta nova Nacionalna strategija biodiverziteta usklađena sa novom EU Strategijom biodiverziteta do 2030. Usklađeni propisi, politike i strateška dokumenta sa budućim EU Akcionim planom nultog zagađenja vode,</p>	<p>UNDP, GEF, ostali donatori</p>

					biodiverzita u saradnji sa UNEP-om. Novi rok: 2024-2025.	vazduha i zemljišta	
--	--	--	--	--	--	---------------------	--

III) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za P27	EU poziva Crnu Goru da demonstrira svoje kapacitete za upravljanje mrežom Natura 2000 obezbjeđivanjem djelotvornog upravljanja postojećim nacionalnim zaštićenim područjima, davanjem odgovarajućeg statusa zaštite Ulcinjskoj Solani i efikasnim sprovođenjem neophodnih mjera očuvanja koje dovode do poboljšanja njenog statusa očuvanosti i označavanjem zaštićenih morskih područja i obezbjeđivanjem njihovog efikasnog upravljanja.						
<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza</i>	<i>Način realizacije</i>	<i>Nadležna institucija</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Novi rok i obrazloženje/ Preporuka</i>	<i>Indikator</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>
5.35 Formiranje upravljačke strukture za Ulcinjsku solanu kroz odabir optimalnog modela upravljanja	Odabir modela upravljanja na Ulcinjskoj Solani	opština Ulcinj MEPPU	2021.	Djelimično realizovano	U toku je proces usaglašavanja između Vlade i Opštine Ulcinj, a u cilju obezbjeđivanja uslova za formiranje upravljačke strukture. Očekuje se odgovor Vlade CG i Ministarstva finansija u odnosu na pripremljeni Ugovor o	Donesena Odluka o modelu upravljanja Ulcinjske solane	Budžet JPNP do isteka Ugovora o upravljanju (oko €230.000)
	Izrada Odluke o formiranju upravljačke strukture					Donesena Odluka o imenovanju upravljača	
	Izrada Pravilnika o unutrašnjem redu i					Donesen Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji upravljača	Formirana upravljačka struktura za Ulcinjsku solanu
						Donijet Pravilnik o unutrašnjem	

	<p>Službi zaštite (uključujući Odluku o zabrani ispaše stoke i realizaciji redovnih kontrola)</p> <p>Osnivanje Stručnog savjeta Parka prirode "Ulcinjaska solana"</p> <p>Izrada odluke o visini i načinu obračuna i plaćanja naknada za korišćenje dobara Parka prirode Ulcinjska Solana</p>				<p>osnivanju D.O.O. Park Prirode Ulcinjska Solana</p> <p>Novi rok: 2023-2024.</p>	<p>redu i Službi zaštite</p> <p>Donijeta odluka o formiranju Stručnog savjeta Parka prirode "Ulcinjaska solana"</p> <p>Donesena Odluka o visini i načinu obračuna i plaćanja naknada za korišćenje dobara Parka prirode Ulcinjska Solana</p>	<p>zaštićenog prirodnog dobra</p> <p>Donacije Budžet Crne Gore</p> <p>Drugi izvori prihoda u skladu sa Zakonom</p> <p>Kapitalni budžet (za infrastrukturne radove iznos od 1 000 000 €)</p> <p>Vlada SR Njemačke će obezbijediti finansiranje angažmana njemačkog eksperta</p>
<p>5.38 Donošenje petogodišnjeg Plana upravljanja za Ulcinjsku Solanu</p>	<p>Izrada petogodišnjeg Plana upravljanja za Ulcinjsku solanu kojim će se, između ostalog, precizirati upravljanje vodnim režimom i održavanjem nasipa i druge infrastrukture, shodno zonama zaštite i odabranom modelu upravljanja na Ulcinjskoj solani</p>	Opština Ulcinj	I kvartal 2021	nerealizovano	<p>Nije formiran upravljač koji priprema Plan upravljanja. MEPPU će prije pripreme Plana upravljanja pokrenuti izradu Studije revizije zbog unaprijeđivanja trenutne</p>	<p>Usvojen Plan upravljanja za Ulcinjsku solanu od strane Skupštine opštine Ulcinj</p>	<p>Budžet JPNP do isteka Ugovora o upravljanju (oko €230.000)</p> <p>Godišnji budžet opštine Ulcinj, tj. upravljača u skladu sa Godišnjim programima i planovima upravljanja (za</p>

					zonacije Parka prirode. Novi rok: 2024.		2021. u iznosu od €300.000) Naknada za korišćenjem zaštićenog prirodnog dobra Donacije Budžet Crne Gore Drugi izvori prihoda u skladu sa Zakonom Kapitalni budžet ⁴
5.39 Donošenje godišnjih Programa upravljanja za sprovođenje Plana upravljanja za Ulcinjsku solanu	Izrada godišnjih Programa upravljanja od strane upravljača	Upravljač	Kontinuirano na godišnjem nivou od 2021. (IV kvartal)	nerealizovano	Do formiranja upravljačka struktura. Radna grupa formirana od strane MEPPU (05.04.2022.) je pripremila plan aktivnosti za 2022. i 2023. godinu.	Donijeti godišnji Programi upravljanja	
5.42 Donošenje Biznis i Finansijskog plana	Izrada Biznis i Finansijskog plana	opština Ulcinj uz podršku MEPPU	2021.	nerealizovano	Učešće Radna grupa će kroz GEF 7 „Integrisanje biodiverziteta u sektorske politike i prakse i jačanje ključnih područja biodiverziteta u Crnoj Gori”i ekspertsku pomoć izraditi Biznis plan.	Izrađen Biznis i Finansijski plan	Budžet opštine Ulcinj, tj. upravljača

⁴ Za infrastrukturne radove iznos od € 1.000.000 Vlada SR Njemačke će obezbijediti finansiranje angažmana njemačkog eksperta

					Novi rok: 2024.		
5.43 Upravljanje turističkim posjetama	Izrada plana posjete (kapacitet nosivosti) i kretanja posjetilaca (odnosno plana i procedura upravljanja posjetama)* ⁵	opština Ulcinj- Upravljač	2021.	nerealizovano	Nedostatak finansijskih sredstava u prethodnom periodu. Realizacije aktivnosti je predviđena u 2023 ili 2024 kroz nacionalni budžet ili kroz GEF 7 projekat „Integrisanje biodiverziteta u sektorske politike i prakse i jačanje ključnih područja biodiverziteta u Crnoj Gori” Novi rok: 2023-2024.	Izrađen Plan upravljanja posjetiocima	Budžet opštine Ulcinj, tj. upravljača
5.44 Obilježavanje granica Parka prirode “Ulcinjaska solana”	Fizičko označavanje granica zaštićenog područja	JPNP (do isteka Ugovora o zakupu) Opština Ulcinj- Upravljač	2021.	nerealizovano	Nepostojanje pravilnika za obilježavanje zaštićenih područja za druga zaštićena područja sem za	Granice zaštićenog područja- Ulcinjaska solana fizički obilježene na ukupnoj granici od 18.68 km.	Budžet opštine Ulcinj, tj. upravljača

⁵ * označava urgentne mjere.

					Nacionalne parkove. Izrada novog pravilnika je predviđena predlogom budžeta za Direktorat za zaštitu prirode. Novi rok: 2024-2025.		
5.51 Sanacija dovodnog kanala i odstranjivanje kanalizacionih ispusta	Izrada projektne dokumentacije za renoviranje dovodnog kanala i odstranjivanje kanalizacionih ispusta shodno dokumentaciji iz aktivnosti 5.41.	JPNP (do isteka Ugovora o zakupu) Opština Ulcinj-Upravljač	2022.	Nerealizovano	Aktivnosti na ovoj mjeri nisu započete	Renoviran dovodni kanal i odstranjeni kanalizacioni ispusti Izveštaj o renoviranju kanala, sanaciji i odstranjivanju kanalizacionih ispusta dio je Kvartalnog izvještaja koji se šalje Evropskoj komisiji	Kapitalni budžet (obezbijeđena finansijska sredstva u iznosu od €1 milion) Budžet JPNP Budžet opštine Ulcinj, tj. upravljača
	Izvođenje radova na renoviranju dovodnog kanala i odstranjivanju kanalizacionih ispusta						
IV) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za P27	EU uzima u obzir djelovanje Crne Gore na daljem usklađivanju svog zakonodavstva u ovom sektoru, posebno sa usvajanjem Zakona o zaštiti prirode i Nacionalne strategije biodiverziteta sa Akcionim planom za period 2016–2020. EU poziva Crnu Goru da intenzivira svoj rad u ovom pogledu, posebno <u>da izvrši usklađivanje sa Uredbom (EU) 511/2014 o mjerama usklađenosti za korisnike Nagoja protokola</u> o pristupu genetskim resursima i pravednoj i ravnopravnoj razmjeni koristi koje proizilaze iz njihove upotrebe u Uniji.						

<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza</i>	<i>Način realizacije</i>	<i>Nadležna institucija</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Novi rok i obrazloženje/ Preporuka</i>	<i>Indikator</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>
5.56 Definisanje nadležnih tijela za izdavanje dozvola i nadležnih inspekcijskih organa i njihovih obaveza u kontekstu primjene Uredbe (EU) 511/2014 o mjerama usklađenosti za korisnike Nagoja protokola o pristupu genetskim resursima i pravednoj i ravnopravnoj razmjeni koristi koje proizilaze iz njihove upotrebe u uniji	Izrada Prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštite prirode	MEPPU	2021.	nerealizovano	Javna rasprava za Predlog zakona o zaštiti prirode je sprovedena (od 08.06 do 18.07.2023. godine). U postupku pripreme izmjena i dopuna zakona o zaštiti prirode, ukazala se prilika za revizijom određenih djelova zakona u cilju njihove funkcionalnije primjene i sveobuhvatnog uređenja oblasti zaštite prirode, zbog čega će biti donijet novi Zakon. Pomenuta	Usvojen Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirode vezano za definisanje nadležnih tijela za izdavanje dozvola i nadležnih inspekcijskih organa i njihovih obaveza u kontekstu primjene Uredbe (EU) 511/2014 o mjerama usklađenosti za korisnike Nagoja protokola o pristupu genetskim resursima i pravednoj i ravnopravnoj razmjeni koristi koje proizilaze iz njihove upotrebe u uniji	Nisu potrebna finansijska sredstva
	Usvajanje Prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštite prirode	Vlada	2022.				

					<p>procedura je zahtijevala dodatno vrijeme realizacije.</p> <p>Novi rok:</p> <p>2024.</p>		
--	--	--	--	--	--	--	--

V) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27		EU podsjeća na potrebu da se odrede nadležni organi u skladu sa regulativama EU o drvnjoj građi i sprovođenju Zakona o šumama, upravljanju i trgovini (FLEGT).					
Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza	Način realizacije	Nadležna institucija	Rok	Status	Novi rok i obrazloženje/Preporuka	Indikator	Finansije i izvori finansiranja
5.58 Reorganizacija sektora šumarstva kojom će se prepoznati nadležni organi	Izraditi Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o šumama	MPŠV	2021.	Djelimično realizovano	Javna rasprava je sprovedena (08.06 – 18.07.2023), a u toku su finalne izmjene Predloga zakona u skladu sa dostavljenim komentarima	Usvojen Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o šumama kojim će se prepoznati nadležni organi u reorganizovanom sektoru šumarstva	Državni budžet
	Usvojiti Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o šumama			nerealizovano	Prikupljaju se mišljenja relevantnih institucija, nakon čega će se		

					proslijediti EK na mišljenje, a zatim i usvajanje od strane Vlade CG Novi rok: IV kvartal 2023.		
5.60 Preuzimanje obaveza iz Zelene agende za Zapadni Balkan/Evropskog zelenog sporazuma u oblasti Zaštita prirode	Usklađivanje sa novom strategijom EU u oblasti šumarstva	MPŠV i ostali nadležni organi	2021-2022.	Djelimično realizovano	Nacrt Strategije razvoja šumarstva izrađen. Nakon javne rasprave slijedi usvajanje dokumenta od strane Vlade CG Novi rok: IV kvartal 2023	Usklađeni propisi, politike i strateška dokumenta sa novom strategijom EU u oblasti šumarstva	UNDP, GEF, ostali donatori
II) Pregovaračka pozicija Crne Gore i NEAS	Regulativa (EU) Br. 995/2010, Regulativa (EU) Br. 363/2012 i Regulativa (EU) Br. 607/2012 («Drvo»)						
<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza</i>	<i>Način realizacije</i>	<i>Nadležna institucija</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Novi rok i obrazložen je/ Preporuka</i>	<i>Indikator</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>
5.64		MPŠV	2021.				Državni budžet

Definisati instituciju koja je nadležna za monitoring i izdavanje sertifikata	Izraditi i usvojiti Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o šumama	Vlada		Djelimično realizovano	<p>Predlog zakona je izrađen. Prikupljaju se mišljenja nadležnih institucija i EK. Nakon čega slijedi usvajanje od strane Vlade CG.</p> <p>Novi rok: IV kvartal 2023</p>	Usvojen Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o šumama kojim se definitivno nadležna institucija za monitoring i izdavanje sertifikata	
	Donijeti Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o šumama	Skupština	2022.	nerealizovano	<p>Predlog zakona je izrađen. Prikupljaju se mišljenja relevantnih institucija, nakon čega će se poroslijediti i EK na mišljenje. Zatim slijedi usvajanje od strane Vlade CG, i</p>	Donijet Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o šumama	

					na kraju Skupštine.		
	Reorganizacija sektora šumarstva kojom će se prepoznati nadležne institucije	MPŠV		nerealizovan o	Zakon će definisati instituciju koja vrši monitoring sprovođenja planskih dokumenata u šumarstvu. Po stupanju zakona na snagu Vlada CG će donijeti odluku o osnivanju privrednog društva. Privredno društvo, kao tijelo koje gazduje šumama u državnom vlasništvu, će biti nosilac sertifikata za održivo	Definisana nadležna institucija za monitoring i izdavanje sertifikata	

					gazdovanje šumama Novi rok: IV kvartal 2023		
5.65 Uspostaviti informacioni sistem o šumama i sistem monitoringa sa logovanjem (bar kodovi)	Izrada softverskog rješenja	MPŠV	2021.	nerealizovan o	Projekta IPA „Uspostavljanje šumskog informacionog sistema u Crnoj Gori“ još nije počeo sa realizacijom Novi rok: IV kvartal 2023.	Operativna baza podataka sa svim potrebnim podacima o šumama, koja će omogućiti sprovođenje monitoringa	Finansijska sredstva biće obezbijedena iz Projekta IPA 2018 „Uspostavljanje šumskog informacionog sistema u Crnoj Gori“ u iznosu od €400.000
	Uspostavljanje sistema monitoringa						

2.6. INDUSTRIJSKO ZAGAĐENJE

U okviru završnog mjerila koje se odnosi na podoblast Industrijsko zagađenje, u izvještajnom periodu planirana je realizacija **10 aktivnosti**, koje obuhvataju **41 mjeru sa rokom kontinuirano**, (10 mjera koje su dospjele za realizaciju i 31 mjera sa rokom kontinuirano).

Od mjera koju su dospjele za realizaciju stepen djelimično realizovanih mjera je **90%**.

Mjere sa rokom kontinuirano stepen realizacije je 80% i 16% je stepen djelimično realizovanih mjera.

II) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27	EU konstatuje da Crna Gora namjerava da uspostavi registar zagađivača zajedno s bazom podataka o emisijama zagađujućih materija, nakon ratifikacije Protokola o Registru ispuštanja i prenosa zagađujućih materija						
Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza	Način realizacije	Nadležna institucija	Rok	Status	Novi rok i obrazloženje/Preporuka	Indikator	Finansije i izvori finansiranja
<p>6.2 Uspostavljanje i precizno definisanje Registra zagađivača (PRTR) sa bazom podataka o emisijama zagađivača, kako bi se na efikasan način obezbijedio pristup javnosti informacijama o životnoj sredini</p>	<p>Razviti adekvatne IT alate (software i hardware), koji treba da omoguće:</p> <ul style="list-style-type: none"> – adekvatno čuvanje i statističku obradu dostupnih podataka, – <i>online</i> podnošenje prijave za upis u registar – podršku za uspostavljanje sigurne veze sa EU bazama podataka 	AZPŽS	2021-2022.	Djelimično	Planirane su aktivnosti na nastavku realizacije projekta „Unapređenje registara ispuštanja i prenosa zagađujućih materija u zemljama Zapadnog Balkana i Republici Moldaviji“, period	<p>Uspostavljen registar zagađivača (PRTR) sa bazom podataka</p> <p>Identifikovani zagađivači</p> <p>Broj sprovedenih obuka operatera i nadležnih institucija</p> <p>Broj obučeni polaznika/ca</p>	<p>IPA III- Predložen je projekat Tehničke podrške koji, između ostalog, podrazumijeva i aktivnosti na uspostavljanju Registra zagađivača (PRTR) u iznosu od €234.500</p> <p>U slučaju potrebe za obezbjeđivanje</p>
Identifikacija svih potencijalnih							

	industrijskih zagađivača				<p>projekta je bio planiran na 24 meseca, prvobitno, od 19. maja 2021. do 20. maja 2023. godine, ali je produžen do 30. novembra 2023. godine, zbog kašnjenja u tehničkom razvoju PRTR softvera. Nedavno je donatoru podniet još jedan zahtjev za produženje projekta do 24. februara 2024. godine.</p> <p>Trenutno, opšti softver za E-PRTR & LCP integrisano izveštavanje već razvija GIS Solutions,</p>	<p>Izrađena i kreirana uputstva za korišćenje softverskog alata</p> <p>Registar dostupan u elektronskom obliku</p>	<p>m dodatnih sredstava, izvor finansiranja biće blagovremeno identifikovan</p>
	Sprovođenje obuke o upotrebi kreiranog softvera i primjenu metodologije za pripremu katastra zagađivača						
	Izrada uputstva za korišćenje softverskog alata						
	Kreiranje uputstva i informativnih listova za industrijske zagađivače						
	Kreiranje obrasca za prijavljivanje u skladu sa Pravilnikom o bližem sadržaju i načinu vođenja katastrofa zagađivača životne sredine ("Službeni list Crne Gore", br. 045/17), tako da se omogući online prijava u katastar						
	Sprovođenje edukacija za operatere industrijskih postrojenja						
	Sprovođenje edukacija za nadležne						

	institucije (MEPPU, AZPŽS, UIP)				<p>srpska IT kompanija koja ima iskustva u razvoju PRTR-ova. Softver bi trebalo da bude instaliran i testiran do kraja novembra 2023. godine u Crnoj Gori i u druge dvije zemlje projekta. Agenciji je dostavljen početni dokument pod nazivom „Početna podešavanja za realizaciju PRTR-a” koji sadrži opis šta je potrebno za instalaciju i rad. U okviru Projekta “Podrška u kompletiranj</p>		
	<p>Nadležnim organima koji u svom radu koriste podatke o zagađivačima, poput MEPPU, UIP i dr. i omogućiti umrežavanje u registar u cilju nesmetanog pristupa podacima</p>						

					u funkcionalnog uspostavljanja Registra zagađivača (PRTR) i katastra zagađivača” koji je podržan od strane Eko Fonda tokom jula meseca potpisan je Ugovor o saradnji vezano za realizaciju istog i kroz njega su inicijalno planirane obuke za Radnu grupu koja će se baviti vođenjem PRTR sistema i katastra, druge relevantne institucije i same operatere, nadogradnja		
--	--	--	--	--	---	--	--

					sistema u smislu funkcionalnih modula i za katastar zagađivača u odnosu na sistem koji obezbijedi Regionalni Projekat, prpratni materijali u smislu vodica i upustava za korisnike sistema koji će biti dostupni svim korisnicima putem posebne web stranice povezane sa sajtom Agencije. ⁶		
6.3 Obezbijediti javno dostupne podatke iz registra, povezivanjem statističkih podataka sa	Izraditi web stranicu na internet stranici AZPŽS, na kojoj će se nalaziti sva relevantna uputstva i materijali u	AZPŽS	Kontinuirano	nerealizovano ⁷	Nije dospjelo za realizaciju. Nakon uspostavljanja PRTR	Informacije dostupne javnosti kroz izrađenu web stranicu na	Nijesu potrebna finansijska sredstva

⁶ Planira se da se PRTR registar kao probna verzija instalira do kraja novembra, početak decembra ove godine. Nstavak obuka je planiran za I kvartal 2024. godine, dok se upoznamo sa potrebama nakon instalacije servera.

⁷ Nije dospjelo za realizaciju. Realizacije mjere zavisi od uspostavljanja PRTR na kojem su započete aktivnosti.

portalom Informativnog sistema životne sredine	elektronskom obliku, kako bi bili direktno dostupni korisnicima				registra, prikupljeni podaci će se javno objavljivati	internet stranici AZPŽS	
---	---	--	--	--	---	-------------------------	--

IV) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27							
Kada je riječ o novim postrojenjima, EU poziva Crnu Goru da osigura usklađenost sa svim poglavljima Direktive o industrijskim emisijama i preduzme neophodne korake za pripremu blagovremenog sprovođenja iste							
<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza</i>	<i>Način realizacije</i>	<i>Nadležna institucija</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Novi rok i obrazloženje/ Preporuka</i>	<i>Indikator</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>
6.6. Izdavanje integrisane dozvole operaterima koji podliježu ovoj obavezi iz Zakona o industrijskim emisijama	Operater podnosi zahtjev za izdavanje dozvole uz neophodnu dokumentaciju	Operateri AZPŽS	Kontinuirano	Realizovano za izvještajni period ⁸	Ovo je aktivnost koja se realizuje u kontinuitetu, svaki mjesec i svaki kvartal odnosno svaku godinu, a u cilju ispunjavanja obaveza kontinuirano do tranzicionog perioda koji smo dobili a to je 2030 godina. S obzirom da je postupak usklađivanja i ulaganja u veoma stare industrijske	Broj podnesenih zahtjeva Broj izdatih dozvola	Nijesu potrebna finansijska sredstva iz državnog budžeta U cilju investiranja u tehnološke procese i njihovo usklađivanje sa BAT-ovima, operateri postrojenja koja podliježu obavezi posjedovanja integrisane dozvole, obavezni su da ulože značajna finansijska

⁸ Ova obaveza će se pratiti i u narednom izvještaju

	<p>AZPŽS nakon prijema urednog zahtjeva za izdavanje dozvole, vrši provjeru podataka i informacija sadržanih u zahtjevu, kao i dokumentacije koja je priložena uz zahtjev</p>				<p>instalacije veoma zahtjevan, dugotrajan I skup process, poenta je izvijestiti uvijek o tome koliko se zapravo postiglo u ovom dijelu a u cilju približavanja EU kriterijumima.</p> <p>Shodno tome, u izvještajnom periodu smo imali sprovedene postupke u cilju izdavanja integrisanih dozvola za postrojenja: 3 zahtjeva, od kojih je za</p>		<p>sredstva koja padaju na njihov teret</p>
	<p>AZPŽS vrši obavještavanje zainteresovanih organa, organizacija i javnosti</p>						
	<p>AZŠŽS izrađuje Nacrt dozvole</p>						
	<p>AZPŽS formira stručnu Komisija za razmatranje Nacrta dozvole</p>						

	Odlučivanje o podnijetom zahtjevu				postrojenje Uniprom d.o.o., Nikšić, za rad cjelokupnog postrojenja - Fabrika za proizvodnju bileta - prerađevina od aluminijuma I Fab Live d.o.o.,Podgorica izdata dozvola,		
--	--------------------------------------	--	--	--	---	--	--

					<p>dok je za Poliex d.o.o. Berane zahtjev odbijen i vraćen na ponovni postupak.</p> <p>kada je riječ o Seveso postrojenjima: 2 zahtjeva za davanje saglasnosti na Izvještaj o bezbjednosti i Plan zaštite od udesa, za Energogas d.o.o., Podgorica za koji su izdate saglasnosti i Poliex d.o.o., Berane, koji je u proceduri</p>		
6.7. Revizija integriranih dozvola operatera u	Pokretanje postupka za reviziju integrirane dozvole, uz neophodnu dokumentaciju	Operateri AZPŽS	Kontinuirano	Realizovano za izvještajni period ⁹	U izvještajnom periodu smo imali sprovedene	Broj podnesenih zahtjeva	Nijesu potrebna finansijska sredstva iz

⁹ Ovo je takođe aktivnost o kojoj se treba stalno izvještavati, kao kod prethodne, jer je za sva stara(postojeća) postrojenja odrađen plan implementacije Direktive o industrijskim emisijama-DSIP implementirane, a u cilju ispunjavanja obaveza kontinuirano do tranzicionog perioda koji smo dobili a to je 2030 godina. S obzirom

skladu sa Zakonom o industrijskim emisijama	AZŽS nakon prijema urednog zahtjeva za izdavanje dozvole, vrši provjeru podataka i informacija sadržanih u zahtjevu, kao i dokumentacije koja je priložena uz zahtjev				postupke u cilju izdavanja revidovanih integrisanih dozvola za industrijske aktivnosti, Livade d.o.o., Podgorica, Možura d.o.o Bar	Broj revidovanih dozvola	državnog budžeta U cilju investiranja u tehnološke procese i njihovo usklađivanje sa BAT-ovima, operateri postrojenja koja podliježu obavezi posjedovanja integrisane dozvole, obavezni su da ulože značajna finansijska sredstva koja u cjelosti padaju na njihov teret
	AZŽS vrši obavještanje zainteresovanih organa, organizacija i javnosti						
	AZŽS izrađuje Nacrt dozvole						
	AZŽS formira stručnu Komisija za razmatranje Nacrta dozvole						
	Odlučivanje o podnijetom zahtjevu						
6.8. Sprovođenje redovnog inspeksijskog nadzora kako bi se U kontinuitetu provjeravalo da li se redovno sprovode mjere i	Redovne inspeksijske kontrole	UIP	Kontinuirano	Realizovano za izvještajni period	Ovo je aktivnost koja se sprovodi u kontinuitetu. inspekcija je u konstantnoj kontroli industrijskih	Broj inspeksijskih kontrola	Nijesu potrebna finansijska sredstva

da je postupak usklađivanja I ulaganja u veoma stare industrijske instalacije veoma zahtjevan, dugotrajan I skup process, poenta je izvijestiti uvijek o tome koliko se zapravo postiglo u ovom dijelu a u cilju približavanja EU kriterijumima.

uslovi iz izdate integrisane dozvole					postrojenja i ona uvijek kora biti predstavljena kao nešto što se radi u kontinuitetu		
V) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27	EU prima k znanju zahtjev Crne Gore za prelaznim periodom do 1. januara 2030. za potpuno sprovođenje Poglavlja II (integrisano spriječavanje i kontrola zagađivanja životne sredine) i Poglavlja V (isparljiva organska jedinjenja) Direktive 2010/75/EU. U tom pogledu, EU konstatuje namjeru Crne Gore da usvoji Specifičan plan implementacije Direktive o industrijskim emisijama. EU poziva Crnu Goru da obezbijedi takav plan i da uključi informacije o vremenskom rasporedu za izdavanje dozvola za instalacije, kao i planove za njihovo usklađivanje, uključujući procjenu troškova, podatke o izvorima finansiranja i vremenski raspored s ključnim etapama.						
<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza</i>	<i>Način realizacije</i>	<i>Nadležna institucija</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Novi rok i obrazloženje/ Preporuka</i>	<i>Indikator</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>
6.9. Potpuno sprovođenje Poglavlja II (integrisano spriječavanje i kontrola zagađivanja životne sredine) i Poglavlja V (isparljiva organska jedinjenja) Direktive 2010/75/EU	Implementacija mjera iz Specifičnog plana implementacije Direktive o industrijskim emisijama–DSIP, koji uključuje informacije o vremenskom rasporedu za izdavanje dozvola za instalacije, kao i planove za njihovo usklađivanje, procjenu troškova, podatke o izvorima finansiranja i vremenski raspored s ključnim etapama	Operateri Nadležne inspekcije AZPŽS	Kontinuirano do 1. januara 2030. ¹⁰	Realizovano za izvještajni period	Kako je mjera vezana za tačke 6.7 I 6.6 treba informisati EK o podnijetim zahtjevima i izdatim dozvolama. Takođe, operateri ovih instalacija shodno izdatoj dozvoli rade monitoring, ulaganja u	Sve mjere definisane u Specifičnom planu implementacije Direktive o industrijskim emisijama-DSIP implementirane	Operateri postrojenja koja podliježu obavezi posjedovanja integrisane dozvole, obavezni su da ulože značajna finansijska sredstva koja u cjelosti padaju na njihov teret Procijenjena ulaganja “TE Pljevlja” iznose €61.375.00 (oko

¹⁰ Ova obaveza će se pratiti i u narednom izvještajnom periodu

	<p>AZPŽS prati realizaciju mjera iz Programa mjera prilagođavanja rada postojećeg postrojenja ili aktivnosti propisanim uslovima kako bi se rad postrojenja uskladio sa uslovima iz integrisane dozvole u najkraćem roku</p> <p>AZPŽS prati realizaciju mjera iz Programa mjera prilagođavanja rada postojećeg postrojenja ili aktivnosti propisanim uslovima kako bi se rad postrojenja uskladio sa uslovima iz integrisane dozvole u najkraćem roku</p> <p>Inspekcije planiraju i sprovode zajednički inspekcijski nadzor</p> <p>Revizija integrisane dozvole operaterima u skladu sa Zakonom o industrijskim emisijama</p>				<p>svoja postrojenja I shodno tome AZŽS dostavljaju informaciju o realizaciji aktivnosti u cilju usklađivanja postrojenja sa uslovima iz integrisane dozvole</p>	<p>Broj realizovanih mjera iz Programa mjera prilagođavanja rada postojećeg postrojenja ili aktivnosti propisanim uslovima (ukupan broj mjera i kao % u odnosu na ukupan broj mjera predviđenih za realizaciju)</p>	<p>€54 miliona odnose se na tehničko-ekološku rekonstrukciju postrojenja); „TOSCELIK Alloyed Engineering Steel d.o.o.“ €4.700.000; Kombinata aluminijuma Podgorica-u stečaju oko €40 miliona</p>
						Broj inspekcijskih nadzora	
						Broj revidovanih integrisanih dozvola	
<p>6.10 Identifikacija i smanjenje emisija koja potiču od operatera postrojenja koja koriste organske rastvarače shodno</p>	<p>Aplikacija za Twinning light projekat "Implementacija zakonodavstva u oblasti Poglavlja V Direktive 2010/75 o</p>	<p>AZPŽS MEPPU UIP Operateri</p>	<p>Kontinuirano</p>	<p>Djelimično realizovano</p>	<p>Nije se stekao uslov za realizaciju aktivnosti Identifikacija, uspostavljanje</p>	<p>Broj identifikovanih postrojenja</p>	<p>Sredstva će se obezbijediti kroz Twwinning light</p>

Poglavlju V Direktive 2010/75 o industrijskim emisijama	industrijskim emisijama ¹¹				Registra i smanjenje emisija koja potiču od operatera postrojenja koja koriste organske rastvarače shodno Poglavlju V Direktive 2010/75 o industrijskim emisijama. Uspostavljanje m Registra zagađivača (PRTR) vršiće se identifikacija VOC operatera.		
	Dobijena tehnika pomoć za nadležne organe u cilju identifikacije i formiranja registra kojim će se definisati tačan broj operatera (izrada strukture registra VOC operatera i priprema IT modula)						
	Obuke za operatere i inspekciju u dijelu izrade godišnjeg masenog bilansa rastvarača, šeme za smanjenje emisija i načina izvještavanja ka AZPŽS						
	Stalna podrška operaterima- uspostavljanje Helpdeska						
	Podizanje svijesti i jačanje kapaciteta (radionice i seminari)						
6.11 Monitoring implementacije Direktive 2010/75/EU o industrijskim emisijama	Dostavljanje Godišnjeg izvještaja o realizaciji mjera iz integrisane dozvole od strane	Operateri AZPŽS	Kontinuirano, do kraja I kvartala tekuće za	Realizovano za izvještajni period	Ovo se takođe aktivnost koja se sprovodi kontinuirano, operateri ovih	Dostavljeni Godišnji izvještaji o realizaciji mjera	Nijesu potrebna finansijska sredstva

¹¹ U saradnji sa UNDP realizovan je projekat "Identifikacija postrojenja koja podliježu izdavanju integrisane dozvole". U sklopu navedenog projekta nije identifikovan tačan broj operatera koji podliježu zakonskim obavezama u pogledu korišćenja ispaljivih organskih jedinjenja, uglavnom su u pitanju mala i srednja preduzeća koja obavljaju aktivnosti kao što su: hemijsko čišćenje, impregnacija drveta, proizvodnja proizvoda za premazivanje, lakova, mastila i lijepaka, proizvodnja obuće i druge aktivnosti.

	operatera, u skladu sa Programom mjera		prethodn u godinu		instalacija shodno izdatoj dozvoli rade monitoring, ulaganja u svoja postrojenja i shodno tome AZŽS dostavljaju informaciju o realizaciji aktivnosti u cilju usklađivanja postrojenja sa uslovima iz integrisane dozvole.	iz integrisane dozvole od strane operatera	
6.12 Uspostavljanje Registra postrojenja koja koriste organske rastvarače ili proizvode koji sadrže isparljiva organska jedinjenja (VOC postorjenja)	Povezivanje podataka sa PRTR	AZPŽS MEPPU	2021.	Nerealizovano	Nije dospjelo za realizaciju. Nakon uspostavljanja PRTR registra, uspostaviće se i registar postrojenja koja koriste organske rastvarače	Uspostavljen registar VOC postrojenja	IPA III-Predložen je projekat Tehničke podrške koji, između ostalog, podrazumijeva i aktivnosti na uspostavljanju Registra zagađivača (PRTR) u iznosu od €234.500 U slučaju potrebe za

							osiguravanjem dodatnih sredstava, izvor finansiranja biće blagovremeno identifikovan
--	--	--	--	--	--	--	--

VI) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27	Kada je riječ o novim postrojenjima, EU poziva Crnu Goru da osigura usklađenost sa svim poglavljima Direktive o industrijskim emisijama i preduzme neophodne korake za pripremu blagovremenog sprovođenja iste						
Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza	Način realizacije	Nadležna institucija	Rok	Status	Novi rok i obrazloženje/Preporuka	Indikator	Finansije i izvori finansiranja
6.13. Jačanje administrativnih kapaciteta u ovom sektoru kroz aktivno učešće u svim obukama/radionicama	Nadogradnja znanja u pogledu izdavanja integrisanih dozvola Edukacija o korišćenju odgovarajućih IT alata (Katastar zagađivača) Nadogradnja znanja u pogledu izdavanja saglasnosti na Plan zaštite od udesa i Izvještaj o bezbjednosti Obuke u cilju adekvatnog vršenja nadzora Seveso postrojenja Aktivno učešće u svim obukama/radionicama koje će se realizovati kroz IPA II projekat Tehničke podrške „Jačanje kapaciteta,	MEPPU AZPŽ UIP	Kontinuirano	Realizovano za izvještajni period	U izvještajnom periodu a u cilju jačanja administrativnih kapaciteta odrađeno više promotivnog materijala kao što su Uputstva o korišćenju zaključaka u vezi sa najboljim dostupnim tehnikama za površinsku obradu upotrebom organskih rastvarača, uključujući zaštitu drveta i	Broj obuka i obučanih službenika/ca za izdavanje integrisanih dozvola Broj obuka i obučanih službenika/ca za korišćenje odgovarajućih IT alata Broj obuka i obučanih službenika/ca za izdavanje saglasnosti na Plan zaštite od	TAIEX Obuke su planirane i kroz IPA II projekat Tehničke podrške „Jačanje kapaciteta, transpozicija Acquis-a i planiranje u životnoj sredini“ Dio obuka će se organizovati i kroz EPPA projekat

	transpozicija Acquis-a i planiranje u životnoj sredini“				<p>proizvoda od drveta, Uputstva o korišćenju zaključaka u vezi sa najboljim dostupnim tehnikama za proizvodnju celuloze, papira i katrona, Uputstvo o korišćenju zaključaka u vezi sa najboljim dostupnim tehnikama za sisteme za tretman/upravljanje otpadnim vodama i otpadnim gasovima u sektoru hemije.</p>	<p>udesa i Izveštaj o bezbjednosti</p>	
	<p>Obuke u cilju adekvatnog vršenja nadzora postrojenja kojima je izdata integrisana dozvola, kao i postrojenja koja koriste organske rastvarače ili proizvode koji sadrže isparljiva organska jedinjenja od strane nadležnih inspekcija</p>					<p>Broj obuka i obučениh inspektora/ki za adekvatno vršenje inspekcijaskog nadzora</p>	

2.7. HEMIKALIJE

U okviru završnog mjerila koje se odnosi na podoblast Hemikalije, u izvještajnom periodu planirana je realizacija **8 aktivnosti**, koje obuhvataju **12 mjera (10 mjera sa rokom dospelim za realizaciju i 2 mjere sa rokom kontinuirano)**. U izvještajnom periodu **30% mjera sa dospelim rokom realizacije je realizovano, dok takođe 30% mjera je djelimično realizovano**.

Od kontinuiranih aktivnosti jedna je realizovana za izvještajni period dok je druga djelimično realizovana

Završno mjerilo	Crna Gora nastavlja usklađivanje sa <i>acquis</i> -jem u sektorima hemikalija, buke i civilne zaštite, i pokazuje da će u potpunosti biti spremna da osigura sprovođenje i primjenu zahtjeva EU na dan pristupanja.						
I) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27	EU poziva Crnu Goru da nastavi rad na usklađivanju zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU, odnosno regulativama REACH i CLP ¹²						
Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza	Način realizacije	Nadležna institucija	Rok	Status	Novi rok i obrazloženje/Preporuka	Indikator	Finansije i izvori finansiranja
7.1 Nastavak harmonizacije nacionalnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU u sektoru hemikalija	Izrada i donošenje sljedećih podzakonskih akata: - Lista POPs supstanci, način i	MEPPU	IV kvartal 2021.	Djelimično realizovano ¹³	Obrazloženje: Nakon donošenja Zakona o upravljanju otpadom, odnosno uspostavljanja	Objavljeni sljedeći podzakonski akti u Službenom listu: - Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu klasifikacije,	Nisu potrebna finansijska sredstva

¹² S obzirom da se tekstom Zajedničke pozicije navode samo REACH i CLP, a imajući u vidu da samo završno mjerilo podrazumijeva usklađivanje sa ukupnom pravnom tekovinom u oblasti upravljanja hemikalijama, u Akcioni plan su uključene i mjere koje se odnose na usklađivanje sa: BPR, PIC, POPs i HG.

¹³ Iako nisu donešena ova dva podzakonska akta na osnovu Zakona o upravljanju otpadom, u izvještajnom periodu Vlada Crne Gore utvrdila je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o biocidnim proizvodima kao i dodatno uskladila tri pravilnika na osnovu Zakona o hemikalijama, sa izmjenama na EU nivou

	<p>postupak za upravljanje POPs otpadom i granične vrijednosti koncentracija POPs materija koje se odnose na preradu i odlaganje otpada koji sadrži ili je kontaminiran POPs supstancama</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pravilnik o bližem sadržaju izvještaja o izvorima žive i način vođenja evidencije o skladištenju žive <p>Objavljivanje u Službenom listu</p>		<p>IV kvartal 2022.</p> <p>III kvartal 2022</p>		<p>pravnog okvira donijeće se navedeni pravilnici</p> <p>Novi rok: 2025-2026.</p>	<p>pakovanja i označavanja hemikalije u skladu sa Globalno harmonizovanim sistemom UN</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lista POPs supstanci, način i postupak za upravljanje POPs otpadom i granične vrijednosti koncentracija POPs materija koje se odnose na preradu i odlaganje otpada koji sadrži ili je kontaminiran POPs supstancama - Pravilnik o bližem sadržaju izvještaja o izvorim - a žive i način vođenja evidencije o skladištenju žive 	
<p>7.2. Dodatno raditi na postizanju funkcionalnosti helpdesk-a</p>	<p>Obuka službenika za tumačenje odredbi relevantnih propisa i za sticanje vještina komunikacije u</p>	<p>AZZS</p>	<p>Kontinuirano</p>	<p>Realizovano za izvještajni period</p>	<p>Objavljena 2 informativna materijama na sajtu helpdeska u izvjestajnom periodu izrađena u saradnji sa</p>	<p>Broj izrađenih informativnih materijala</p> <p>Broj održanih okruglih stolova</p>	<p>ECHA projekat „Pripreme mjere za upravljanje hemikalijama za</p>

	okviru IPA-e i razmjena iskustava sa kolegama iz drugih sličnih službi u okviru sastanaka Help Net mreže, u kojoj je Crna				Univerzitetom CG 2 zaposlena u koninuitetu se obučavaju od strane ECHA, tako su u izvještajnom periodu učestvovali na „18th HelpNet Steering Group meeting and regulatory workshops” od 23 do 25 maja 2023 u Evropskoj agenciji za hemikalije	Broj učesnika/ca na okruglim stolovima Broj preporuka/zaključaka koji su donijeti na okruglim stolovima Broj obuka Broj obučениh službenika/ca	zemlje kandidate i potencijalne kandidate“ IPA III projekat Tehničke podrške
II) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27	EU poziva Crnu Goru da nastavi rad na usklađivanju zakonodavstva i pripremama za blagovremeno sprovođenje pravne tekovine.						
<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza</i>	<i>Način realizacije</i>	<i>Nadležna institucija</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Novi rok i obrazloženje/ Preporuka</i>	<i>Indikator</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>
7.5 Razviti adekvatne IT alate software i hardware, koji bi omogućili: - adekvatno čuvanje i	Kreiranje obrasca za prijavljivanje u skladu sa Pravilnikom o bližem sadržaju dosijea i registra hemikalija i	AZPŽS	2022.	nerealizovano	Obrazloženje: Nakon obezbjeđivanja IPA sredstava Novi rok: 2024.	IT alati nabavljeni i instalirani Kreirana uputstva i informativni listova koji su podijeljeni/dostupni	IPA III- Predložen je projekat Tehničke podrške koji, između ostalog,

<p>statističku obradu dostupnih podataka,</p> <ul style="list-style-type: none"> - online podnošenje prijave za upis u Registar, - podršku za uspostavljanje sigurne veze sa EU bazama podataka 	<p>Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja registra biocidnih proizvoda tako da se omogući online prijava u Registar hemikalija i biocidnih proizvoda;</p> <p>Kreiranje uputstva i informativnih listova za subjekte koji se upisuju u Registar hemikalija;</p> <p>MEPPU, UIP, UC, Centru za kontrolu trovanja i dr. omogućiti umrežavanje u Registar hemikalija i biocidnih proizvoda, u cilju nesmetanog pristupa podacima</p>					<p>subjektima koji se upisuju u Registar hemikalija</p> <p>Registar hemikalija dostupan u elektronskom obliku</p> <p>Registar biocida uspostavljen kao sastavni dio Registra hemikalija</p>	<p>podrazumijeva i aktivnosti za poblast hemikalije u iznosu od €234.000</p> <p>U toku je izrada Predloga projekta – Uspostavljanje Registra hemikalija i biocidnih proizvoda u skladu sa REACH i BPR Regulativama, sa kojim će se aplicirati kod Švedske agencije za međunarodnu saradnju i razvoj SIDA i Švedske agencije za hemikalije KEMI. Vrijednost projekta je €750.000.</p>
<p>7.7 Učiniti javno dostupnim</p>	<p>Povezivanje statističkih podataka sa</p>	<p>AZPŽS</p>	<p>2023.</p>	<p>nerealizovano</p>	<p>Nakon uspostavljanja registra</p>	<p>Kreiran link za javno dostupan Registar na web stranici AZPŽS</p>	<p>Nisu potrebna finansijska sredstva</p>

određene podatke iz registra	<p>portalom Informacionog sistema životne sredine</p> <p>Kreirati link za javno dostupan Registar na web stranici AZPŽS</p>					Novi rok: 2025.	
III) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27	EU poziva Crnu Goru da nastavi rad na usklađivanju zakonodavstva i pripremama za blagovremeno sprovođenje pravne tekovine.						
<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza</i>	<i>Način realizacije</i>	<i>Nadležna institucija</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Novi rok i obrazloženje/ Preporuka</i>	<i>Indikator</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>
7.8 Ispunjavanje preuslova za uspostavljanje Centra za kontrolu trovanja u skladu sa čl. 45 CLP	Izrada Predloga projekta u cilju uspostavljanja Centra za kontrolu trovanja, u skladu sa Uputstvom za kontrolu trovanja koje je u okviru Internacionalnog programa za hemijsku bezbjednost izradila SZO	MZ	IV kvartal 2021.	Djelimično realizovano	Kancelarija Svjetske zdravstvene organizacije u Crnoj Gori u saradnji sa MZ je pripremila izradila Predlog projekta i sa istim aplicirala kod Fonda za pandemiju. Predlog projekta nije ispunio sve uslove za uključivanje u ovaj poziv, te nije odobren. Nastaviće se	Centar za kontrolu trovanja uspostavljen i operativan, kao zasebna cjelina u sklopu KCCG (angažovano specijalizovano osoblje, uspostavljena baza podataka, nabavljena potrebna sredstva i adekvatne komunikacione veze sa ostalim zdravstvenim ustanovama)	Pomoć obezbijeđena od strane SZO

					apliciranje kod drugih donatora.		
IV) Zahtjevi iz Pregovaračke pozicije CG za P27	EU poziva Crnu Goru da nastavi rad na usklađivanju zakonodavstva i pripremama za blagovremeno sprovođenje pravne tekovine – <u>Direktiva 87/217/EEZ o sprječavanju i smanjenju zagađenja životne sredine azbestom</u>						
<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza</i>	<i>Način realizacije</i>	<i>Nadležna institucija</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Novi rok i obrazloženje/ Preporuka</i>	<i>Indikator</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>
7.21. Realizacija projekta rekonstrukcije azbestno cementnih cijevi	Izrada Glavnih projekata rekonstrukcije azbestno cementnih cijevi ¹⁴	Udruženje za unapređenje vodosnabdijevanja, tretman i odvođenje otpadnih voda Crne Gore	Nakon obezbjeđivanja finansijskih sredstva moći će se definisati rok	nerealizovano	S obzirom da je riječ o jako velikoj investiciji, koja treba da pokrije teritoriju cijele Crne Gore, i da	Izrađeni Glavni projekti	Procjena troškova za izradu Glavnih projekata zamjene azbestno cementnih cijevi na području Crne

¹⁴ Tokom 2019. izrađeni su projektni zadaci za 21 opštinu (azbestnih cijevi nema u Plužinama i Petnjici)-sredstva obezbijedio UNDP u iznosu od €9.050.

		<p>lokalna preduzeća za vodovod i kanalizaciju</p> <p>Zajednica opština</p>			<p>će sredstva za raelizaciju investicije biti teško obezbijeđena iz nacionalnog i opštinskih budžeta, donijeta je odluka da se projekat kandiduje za donatorska sredstva. U tom cilju, pokrenuta je i izrada Studije izvodljivosti, koja će predstavljati osnov za izradu Glavnih projekata. Planirano je da Studija izvodljivosti bude izrađena u okviru projekta „Project Preparation Facility for Environment and Climate Change”, finansiranog iz IPA 2016.</p>	<p>Gore, za dužinu AC cejevoda koji se planiraju zamjeniti u prvoj fazi ovog projekta L=129 km, iznosi €170.000.</p> <p>Potrebno je troškove planirati u okviru budžeta JLS uz podršku Kapitalnog Budžeta</p>
--	--	---	--	--	--	---

X) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za P27	EU prima k znanju planove za jačanje administrativnih kapaciteta, u skladu s Nacionalnom strategijom i pratećim Akcionim planom za prenošenje, primjenu i sprovođenje pravne tekovine EU iz oblasti životne sredine i klimatskih promjena.						
Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza	Način realizacije	Nadležna institucija	Rok	Status	Novi rok i obrazloženje/ Preporuka	Indikator	Finansije i izvori finansiranja
7.23. Obuke vezano za implementaciju REACH Regulative	Organizacija treninga i obuka za: 1) izradu i dostavljanje dosijea za identifikaciju supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost; 2) evaluaciju supstanci navedenih u Akcionom planu Zajednice; 3) procjenu izolovanih intermedijara; 4) edukaciju o korišćenju odgovarajućih IT alata (IUCLID);	MEPPU AZPŽS UIP UBHVFP CETI IJZ UCG UC	Kontinuirano	Djelimično realizovano	U izvještajnom period predstavnici Agencije imali su jednu obuku vezano za REACH regulativu i jednu online, dok je predstavnik Ministarstva učestvovao na sastanku CARACALa online	Orzanizovane dvije obuke, jedna online (2 predstavnika AZZS) I jedna obuka u Evropskoj agenciji za hemikalije, 3 predstavnika učestvovala (jedan iz Ministarstva i dva iz Agencije) Učešće 1 predstavnika Crne Gore na sastancima CARACAL u svojstvu posmatrača	Sredstva obezbijedena u saradnji sa TAIEX kancelarijom; IPA projekat „Pripreme mjere za upravljanje hemikalijama za zemlje kandidate i potencijalne kandidate“ koji realizuje ECHA; Takođe, određena sredstva će se obezbijediti kroz IPA II 2014-2020 (sredstva u iznosu od 234.000)

	<p>5) prisustvo sa statusom posmatrača na CARACAL sastancima, kao i sastancima Komiteta za procjenu rizika (Committee for Risk Assessment (RAC)), Komiteta za socio ekonomsku analizu (Committee for Socio-economic Analysis (SEAC));</p> <p>postupke procjene opasnosti sa propisanim metodama ispitivanja opasnih svojstava hemikalija.</p>						<p>ura predviđena su za podoblast hemikalije);</p>
--	---	--	--	--	--	--	--

<p>7.25. Preuzimanje obaveza iz Zelene agende za Zapadni Balkan/Evropskog zelenog sporazuma u oblasti Hemikalije</p>	<p>Usklađivanje sa EU Strategijom o hemikalijama</p>	<p>MEPPU u saradnji sa nadležnim organima</p>	<p>2022.</p>	<p>realizovano</p>	<p>Vlada Crne Gore je 3. avgusta 2023. godine usvojila Nacionalnu strategiju upravljanja hemikalijama 2024-2026 kojom su preuzete obaveze iz Zelene agende za Zeleni Balkan</p>	<p>Izrađena i od strane Vlade donijeta nova Strategija o hemikalijama</p>	<p>UNDP, GEF</p>
---	--	---	--------------	--------------------	---	---	------------------

2.8. BUKA

U okviru završnog mjerila koje se odnosi na podoblast Buka, u izvještajnom periodu planirana je realizacija **4 aktivnosti**, koje obuhvataju **9 mjera**, od kojih je jedna djelimično realizovana, što činio **11% stepen djelimično realizovanih** mjera.

Mjera sa rokom kontinuirano za izvještajni period nije bilo.

I) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27	EU prima k znanju nivo usklađenosti Crne Gore u oblasti buke i planove za dalje mjere sprovođenja: izrada karata buke i akcionih planova za upravljanje bukom za aglomeraciju i glavne puteve .						
Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza	Način realizacije	Nadležna institucija	Rok	Status	Novi rok i obrazloženje / Preporuka	Indikator	Finansije i izvori finansiranja
8.1. Donošenje Strateške karte buke za glavni put Virpazar–Podgorica (29,3 km) sa PGPS 3,741,040 (brojač saobraćaja na lokaciji željeznička stanica Zeta)	Kroz sprovođenje tenderske procedure odabrati kompaniju koja je akreditovana prema standardu MEST ISO/IEC 17020 za izradu strateških karata buke Odabrana kompanija dostavlja Nacrt strateške karte buke za glavne puteve, sa korišćenim ulaznim podacima i metapodacima, radi unošenja podataka u Informacioni sistem zaštite životne sredine.	AZPŽS	2023.	Nerealizovano	Nedostatak finansijskih sredstava. Preporuka: ponovno kandidovan za IPA programe tokom programskog razdoblja 2021- 2027. Ili da Agencija za zaštitu životne sredine	Izrađene i donijete 3 Strateške karte buke za glavne puteve sa preko 3 miliona prelaza	IPA III-kandidovan je projekat Tehničke podrške, koju obuhvata i podoblast buka, alternativno budžet AZPŽS (procjena potrebnih sredstava: €40.000)
8.2. Donošenje Strateške karte buke za glavni put Tivat-Budva (25 km) sa PGPS 5,790,196 (brojač saobraćaja na lokaciji Radanovići)							

<p>8.3. Donošenje Strateške karte buke za glavni put Herceg Novi-Kamenari (15,4 km) sa PGPS 3,898,656 (brojač saobraćaja se nalazi na lokaciji Kumbor)</p>	<p>Nacrt strateške karte buke postavlja se na uvid: organima, organizacijama i zainteresovanoj javnosti, uz datu mogućnost dostavljanja mišljenja</p> <p>Održavanja Javne rasprave</p> <p>Integrisanje komentara i sugestija sa Javne rasprave za strateške karte buke i priprema Izvještaja sa Javne rasprave</p> <p>AZPŽS donosi Strateške karte buke za glavne puteve i iste objavljuje na sajtu s ciljem informisanje javnosti.</p>				<p>opredijeli sredstva za realizaciju ove aktivnosti</p> <p>Novi rok: 2024.</p>		
<p>II) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za P27</p>	<p>EU konstatuje namjeru Crne Gore da obezbjedi obuku osoblja Agencije za zaštitu prirode i životne sredine za izradu karata buke i Akcionih planova, kao i da zaposli još jednog inspektora u Upravi za inspekcijske poslove.</p>						
<p><i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza</i></p>	<p><i>Način realizacije</i></p>	<p><i>Nadležna institucija</i></p>	<p><i>Rok</i></p>	<p><i>Status</i></p>	<p><i>Novi rok i obrazloženje/ Preporuka</i></p>	<p><i>Indikator</i></p>	<p><i>Finansije i izvori finansiranja</i></p>
<p>8.4. Jačanje administrativnih kapaciteta</p>	<p>Priprema aplikacija za potrebe dobijanja obuka na temu:</p>	<p>AZPŽS</p>	<p>III kvartal 2021.</p>	<p>nerealizovano</p>	<p>Preporuka: da se obuke sprovode kroz projekat</p>	<p>Broj učesnika ≥15 – broj održanih obuka</p>	<p>TAIEX IPA III</p>

	<p>a) izrade strateških karata buke i izračunavanja nivoa buke;</p> <p>b) pripreme Akcionih planova;</p> <p>c) načina upotrebe softvera i ažuriranja aplikacije.</p> <p>Organizovanje gore navedenih obuka.</p>		<p>III kvartal 2021.</p> <p>III kvartal 2022.</p>		<p>UNDP „Jačanje kapaciteta za ubrzanje procesa, kroz TAIEX, IPA III</p> <p>Novi rok: 2024. godinu</p>		<p>UNDP projekat „Jačanje kapaciteta za ubrzanje procesa pristupanja EU II“</p>
	<p>Priprema aplikacionog formulara za obuku koja se odnosi na izvještavanje u skladu sa Direktivom 2002/49/EC, u cilju upoznavanja sa:</p> <p>a) obaveznim sadržajem izvještaja o nivou buke u životnoj sredini koji treba da pripremi AZPŽS;</p> <p>b) načinom na koji MEPPU dostavlja izvještaj EK.</p> <p>Organizovanje navedene obuke</p>	<p>AZPŽS</p> <p>MEPPU</p>	<p>2022.</p>			<p>Broj podnijetih prijava za obuke</p> <p>Broj odobrenih prijava za obuke</p> <p>Broj održanih obuka</p> <p>Broj učesnika ≥15 na obukama</p>	<p>TAIEX</p>

2.9. CIVILNA ZAŠTITA

U okviru završnog mjerila koje se odnosi na podoblast Civilna zaštita, u izvještajnom periodu planirana je realizacija **1 aktivnosti**, koje obuhvataju **1 mjeru**, koja je djelimično realizovana

I) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za P27	EU poziva Crnu Goru da ojača saradnju između Ministarstva unutrašnjih poslova, odgovornog za civilnu zaštitu, i drugih relevantnih ministarstava odgovornih za upravljanje rizicima od katastrofa, posebno u vezi s upravljanjem poplavama i industrijskim nesrećama.						
Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza	Način realizacije	Nadležna institucija	Rok	Status	Novi rok i obrazloženje/ Preporuka	Indikator	Finansije i izvori finansiranja
9.4. Izrada Procjene sposobnosti upravljanja rizicima	Formiranje radne grupe Izrada Procjene sposobnosti upravljanja rizicima Dostavljanje EK	Državni organi, organi državne uprave, NVO, akademska zajednica	I kvartal 2023	Djelimično realizovano	U aprilu mjesecu 2022. godine formirana je Radna grupa za izradu procjene sposobnosti upravljanja rizicima Crne Gore čime je započet rad na do kumentu Procjene sposobnosti. Taj dokument će obuhvatiti detaljnu analizu administrativnih, tehničkih i finansijskih kapaciteta Crne Gore u odnosu na rizike koji su	Pripremljen tekst Procjene sposobnosti i dostavljen EK	Sredstva će biti obezbijedena kroz projekat koji je finansiran od strane EK

					identifikovani u Procjeni rizika od katastrofa Crne Gore. Novi rok: III kvartal 2023 (01. oktobar)		
--	--	--	--	--	--	--	--

2.10 KLIMATSKE PROMJENE

U okviru završnog mjerila koje se odnosi na podoblast Klimatske promjene, u izvještajnom periodu planirana je realizacija **3 aktivnosti**, koje obuhvataju **6 mjera**, od kojih su **sve djelimično realizovane**.

Završno mjerilo 7	Crna Gora nastavlja svoje usklađivanje s pravnom tekovinom EU, posebno usvajanjem zakona o funkcionisanju <u>Evropskog sistema trgovanja emisijama (EU ETS)</u> , u skladu sa EU ETS Direktivom 2003/87/EZ i njenim uzastopnim amandmanima. Crna Gora se dalje usklađuje sa <u>relevantnim podzakonskim aktima o monitoringu i izvještavanju, akreditaciji i verifikaciji, registru Unije, besplatnoj dodjeli i aukciji</u> . Crna Gora <u>osigurava da postoji odgovarajući okvir za implementaciju EU ETS-a u cijelosti u pogledu praćenja, izvještavanja i provjere emisija gasova staklene bašte</u>						
I) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za P27	<p>EU prima k znanju trenutni ograničeni nivo usklađenosti zakonodavstva i poziva Crnu Goru da pojača svoj rad u tom pogledu, posebno kad je riječ o <u>Direktivi 2003/87/EZ o uspostavljanju šeme za trgovanje emisijskim kvotama gasova staklene bašte (EU ETS)</u>. Odluke o dijeljenju napora (ciljevi za sektore koji nisu obuhvaćeni ETS-om) i <u>propisa o praćenju, izvještavanju i verifikaciji emisija gasova staklene bašte (MRV)</u>.</p> <p>EU konstatuje rad Crne Gore na transponovanju Regulative 443/2009/EC i Regulative 510/2011/EU o standardnim emisijama CO₂ iz putničkih automobila i lakih teretnih vozila i podsjeća na obavezu da se <u>uspostavi sistem praćenja i izvještavanja za novo registrovana vozila</u>.</p> <p>EU podsjeća na obavezu da uspostavi odgovarajući okvir za ispunjavanje obaveza prema Regulativi o mehanizmu za praćenje klime (regulative (EU) br. 525/2013) i s tim povezane delegirane i sprovedbene akte.</p> <p>EU prima na znanje rad Crne Gore na usklađivanju s regulativom 1005/2009/EZ o supstancama koje oštećuju ozonski omotač i Regulativom 517/2014/EU o fluorisanim gasovima staklene bašte i podsjeća na obavezu da se u potpunosti usklade s gore navedenim, kao i s povezanim delegiranim i sprovedbenim aktima.</p> <p>EU konstatuje da Crna Gora ima svoju Strategiju za klimatske promjene, ali da mora osigurati usklađenost s klimatskim i energetske okvirom do 2030. godine (npr. EU ETS direktiva, Odluka o podjeli napora, korišćenje zemljišta, Regulativa o promjeni korišćenja zemljišta i šumarstvu (LULUCF) i Regulativa o upravljanju energetskom unijom) i <u>njenu integraciju u sve relevantne sektorske politike i strategije, za početak implementaciju Pariskog sporazuma i crnogorskog nacionalno određenog doprinosa</u>.</p> <p>EU naglašava potrebu da Crna Gora nastavi rad na <u>jačanju administrativnih kapaciteta i međuinstitucionalnoj saradnji</u>.</p>						
Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza	Način realizacije	Nadležna institucija	Rok	Status	Novi rok i obrazloženje/ Preporuka	Indikator	Finansije i izvori finansiranja

<p>10.3 Uspostavljanje okvira za implementaciju EU ETS Direktive u cjelini (praćenje, izvještavanje i verifikacija-MRV emisije gasova sa efektom staklene bašte)</p>	<p>Izrada Studije za uspostavljanje MRV sistema kao baze na osnovu koje će se uspostaviti EU ETS sistem</p> <p>Realizacija sljedećih aktivnosti u okviru projekta „Inicijativa za izgradnju kapaciteta za transparentnost-CBIT“:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jačanje aktivnog angažovanja zainteresovanih strana i ugrađivanje MRV klimatskih aktivnosti u okviru postojećih sektorskih funkcija i ciljeva održivog razvoja; 2. Jačanje tehničkih kapaciteta za implementaciju okvira transparentnosti 	<p>MEPPU</p>	<p>2021-2024.</p>	<p>Djelimično realizovano</p>	<p>Projekat koji će omogućiti realizaciju aktivnosti 10.3 jeste „Inicijativa za izgradnju kapaciteta za transparentnost-(CBIT)“ koji formalno pravno traje do kraja 2025. godine</p>	<p>Usvojena Studija za uspostavljanje MRV sistema od strane Vlade</p> <p>Finalizacija projekta „Inicijativa za izgradnju kapaciteta za transparentnost-CBIT“</p> <p>Uspostavljen okvir za implementaciju EU ETS Direktive</p>	<p>Studija će biti urađena kroz GEF projekat: „Inicijativa za izgradnju kapaciteta za transparentnost-(CBIT)“ (vrijednost projekta €1,1 miliona)</p>
<p>10.6. Uspostavljanje dugoročnog strateškog okvira niskokarbonskog razvoja</p>	<p>Izrada Strategije niskokarbonskog razvoja Crne Gore za period do-2050. godine</p> <p>Javna rasprava</p>	<p>MEPPU sa ostalim nadležnim organima</p>	<p>2022-2024.</p>	<p>Djelimično realizovano</p>	<p>MEPPU priprema u saradnji sa Svjetskom bankom Okvir za izradu Strategije niskokarbonskog razvoja. Okvir će</p>	<p>Strategija niskokarbonskog razvoja Crne Gore donijeta od strane Vlade</p>	<p>IPA III (2021-2026.) 1,0 miliona eura</p>

					biti pripremljen do kraja 2024. a Strategija do kraja 2025. godine		
10.7. Uspostavljanje klimatsko-energetskog okvira do 2030. i njegova integracija u sve relevantne sektorske politike i strategije	Izrada Plana energetika-klima	ME ¹⁵ , MEPPU u saradnji sa ostalim nadležnim organima	2021	Djelimično realizovano	Ministarstvo kapitalnih investicija je u avgustu 2023. godine predalo nacrt Nacionalnog energetskog i klimatskog plana (NECP) Energetskoj zajednici, i rok za njegovo usvajanje je 2024. godina	Izrađen Predlog Plana energetika-klima do 2030.	Sredstva za izradu Plana su obezbijeđena kroz GIZ projekat „Razvoj kapaciteta za klimatsku politiku u zemljama jugoistočne i istočne Evrope, južnog Kavkaza i centralne Azije-faza III“
	Javna rasprava						

¹⁵ Navedena aktivnost je u nadležnosti Ministarstva kapitalnih investicija, nakon formiranja nove Vlade 2021. godine

3. PREPORUKE ZA UNAPREĐENJE SPROVOĐENJA AKCIONOG PLANA ZA ISPUNJAVANJE ZAVRŠNIH MJERILA

Implementacija Akcionog plana u izvještajnom periodu mart-avgust 2023. godine se realizovala planiranim aktivnostima ali se moraju ubrzati aktivnosti na do sada djelimično realizovanim i nerealizovanim aktivnostima, uz puno sagledavanje okolnosti vezanih za razloge djelimične realizacije odnosno zbog kojih neke od aktivnosti nijesu realizovane, kako bi se postigli što bolji rezultati u daljem sprovođenju Akcionog plana. Takođe, potrebno je intenzivirati rad na realizaciji planiranih aktivnosti u 2023. godini, u cilju postizanja vidljivih rezultata u pcesu pridruživanja Crne Gore Evropskoj uniji. Određene obaveze nisu prispjele za realizaciju jer su rokovi predviđeni u narednim godinama.

Najveći izazov u realizaciji aktivnosti iz Akcionog plana je obezbjeđivanje finansijskih sredstava.

Imajući u vidu navedeno predlažemo sljedeće:

- Potrebno je prioritetno realizovati aktivnosti koje nijesu realizovane u 2021. i 2022. godini;
- Intenzivirati aktivnosti u svakoj instituciji nadležnoj za obaveze iz završnih mjerila po pitanju njihove realizacije;
- Osigurati odgovoran i posvećen pristup daljoj realizaciji obaveza iz Poglavlja 27 od strane svih prepoznatih nadležnih organa na državnom i lokalnom nivou;
- Unaprijediti koordinaciju i komunikaciju između relevantnih institucija kada su u pitanju obaveze za čiju realizaciju je nadležno više od jedne institucije, te osnažiti međuinstitucionalnu saradnju na svim nivoima;
- U većoj mjeri koristiti raspoložive finansijske mehanizme i koristiti mogućnost pružanja ekspertske pomoći kroz TAIEX, i slične instrumente EU.